

Heippa! 1–3

Opettajan opas – Lärarhandledning

Raija Kangassalo

Johdanto 2–3

Heippa! 1 5–31

Heippa! 2 32–49

Heippa! 3 50–62

Skolverket

www.skolverket.se

Johdanto

Heippa!-sarja on tarkoitettu Ruotsin peruskoulua käyvien suomalaistaustaisten lasten suomen kielen opetukseen. Oppikirjasarjan lähtökohtana on, etteivät lapset osaa ennestään juurikaan suomea. *Heippa!*-sarjaa pystyvät kuitenkin käyttämään myös suomea ennestään osaavat oppilaat; opiskelutahti on silloin vain nopeampi. Sarja on ensisijaisesti suunnattu peruskoulun keskiluokkia käyville oppilaille, mutta sitä voivat käyttää myös alemmilla tai ylemmillä vuosikursseilla olevat.

Ruotsin peruskoulussa opetetaan suomea yleensä äidinkielenä, jolloin opetus ainakin ylemmillä luokka-asteilla on sijoitettu tavanomaisen koulupäivän ulkopuolelle, ja oppilaat tulevat opetukseen ehkä usealtakin koululta. Samaan opetusryhmään saattaa kuulua hyvinkin eri-ikäisiä oppilaita, ja oppilaiden saama viikoittainen opetus on vähäistä. Joillakin paikkakunnilla suomea voi opiskella valinnaisena kielenä, jolloin voi opiskella tavanomaisen koulupäivän aikana ja tuntimäärä on suurempi. *Heippa!*-sarja sopii sekä äidinkielen että valinnaisen kielen opetukseen. Sarjaa ei äidinkielen tunneilla ehkä ehditä käyttää kokonaan, ja toisaalta valinnaisen kielen opetuksessa tarvitaan paljon lisämateriaalia.

Heippa!-sarja sijoittuu Ruotsiin. Sen tapahtumamiljöö ja puheenaiheet ovat lasten lähiympäristöstä, ruotsinsuomalaisesta todellisuudesta. Ruotsinsuomalaiset lapset oppivat suomea ennen kaikkea perheeltään ja sukulaisiltaan. Perheellä ja suvulla on *Heippa!*-sarjassakin keskeinen asema, ja vanhempien, isovanhempien ja sisarusten on helppo samastua kirjan maailmaan ja auttaa lasta opinnoissaan.

Puhekieltä ei *Heippa!*-sarjassa torjuta, ei suomensuomalaista eikä ruotsinsuomalaista. Lähtökohtana on toiminnallisuus. Kielellä tulee voida elää ja toimia, tuntea ja luoda, se on tärkeä osa henkistä pääomaamme. Ja oppimisessa on oltava iloa ja leikkiä. Silloin oppiminen on kivaa, ja kivaa haluaa aina lisää!

Heippa!-sarjan tekstikirjat ilmestyvät painettuina, ja lisäksi ne sekä työkirjat, opettajan oppaan ja kieliopin voi tulostaa Kouluviraston Tema modersmål -sivulta (<http://modersmal.skolverket.se/finska/>).

Tekstikirjoissa on kaikkiaan 35 kappaletta, mutta niitä voi opiskella sieltä täältä, jos tunnit eivät riitä kaikkien kappaleiden opiskeluun. Tekstikirjojen loppuosan kappaleet liittyvät eri vuodenaikoihin ja juhlapäiviin, ja ne on tarkoitettu käsitellä silloin, kun ne ovat ajankohtaisia.

Kaikkia tekstikirjojen ilmauksia ei selitetä eikä niistä ole harjoituksia. Opettaja voi selittää tällaiset ilmaukset, jos oppilas kysyy niistä erityisesti. Ilmaukset on sanastossa käännetty, ja kun lapset kuulevat samoja ilmauksia myöhemmin, ne tuntuvat tutuilta. Sitä paitsi lapsi oppii tilanneyhteydestä.

Työkirjat sisältävät sekä kappalekohtaisia että yleisiä harjoituksia, luetun ymmärtämisen ja kielentuntemuksen sekä joihinkin ilmausryhmiin liittyviä harjoituksia. Osan voi tehdä pelkästään suullisesti, ja pisimmälle edistyneet oppilaat voivat tehdä harjoitukset myös kirjallisesti. Työkirjoissa on paljon harjoituksia. Ei ole tarkoitus, että kaikki oppilaat tekevät kaiken, vaan opettajan kannattaa valita harjoituksista kullekin ryhmälle tai oppilaalle sopivimmat. Pitkät harjoitukset voi tehdä vain osittain.

Heippa! 1:n ja *2:n* oppaassa on vihjeitä toiminnallisiksi harjoituksiksi, joiden avulla sanaston ymmärtäminen ja hallinta paranevat. Lisäksi oppaassa on taputusharjoituksia ja tehtävien ratkaisuja. Taputusharjoitukset ovat oivallinen tapa harjoitella sanastoa ja oikeinkirjoitusta. Aikaisemmin selostettuja toiminnallisia harjoituksia ja taputusharjoituksia opettaja voi soveltaa ja tehdä lisää tarpeen mukaan toista ja kolmatta tekstikirjaa käytettäessä.

Oppituntien kulkua ei opettajan oppaassa sidota. Tekstikirjan tekstiä voi pitää kuitenkin oppitunnin pohjana. Tekstin käsittelyä varten ei opettajan oppaassa ole ohjeita. Keskustelun pohjana voi kuitenkin käyttää kuhunkin tekstiin liittyviä sisältökysymyksiä. Tärkeätä on, että opettaja lukee tekstin selkeästi ääneen ennen sen työstämistä ja tutkiskelua.

Lukuläksyksi oppilaille voi antaa esimerkiksi tekstin, joka on tunnin lopussa luettu ja käännetty. Sanaläksyksi voi valita kyseisen kappaleen tärkeimpiä sanoja ja ilmauksia ja kirjoittaa ne erityiseen sanavihkoon. Työkirjan tehtävistä voi antaa jonkin tehtäväksi kotona. Läksyjä tulee antaa oppilaan kyvyn ja kielitaidon mukaan; kaikkia kolmea läksytyyppiä ei tarvitse antaa yhdellä kertaa. Tärkeintä on, että oppimisen into säilyy!

Lukemaan ja kirjoittamaan täytyy kaikkien oppilaiden oppia. Mutta jos ymmärtämisessä ja puhumisessa on suuria puutteita, ei kannata kiirehtiä lukemista eikä varsinkaan kirjoittamista. Toisaalta, jos oppilas jo ymmärtää paljon kuulemastaan ja osaa puhua melko sujuvasti, hän voi lukea omin päinkin ja tehdä pitkiäkin kirjallisia harjoituksia yksin. Yhdessä oppilaat voivat kirjoittaa satuja ja kertomuksia, opettaa ja opetella runoja, lauluja ja sketsejä. Niitä voi esittää omassa opetusryhmässä tai miksei koko muulle luokalle tai vanhemmille ja isovanhemmille.

Heippa!-kielioppi sisältää suomen kieliopin pähkinänkuoressa. Siinä otetaan siis esille tärkeimmät sarjan oppisisältöihin liittyvät asiat. *Heippa!*-kielioppi on lasten kielioppi, ja asiat on selitetty siinä yksinkertaisesti ja pelkistäen. Kieliopissa on käytetty joitakin kieliopin termejä, koska asioiden esittäminen on muuten vaivalloista ja koska oppilaiden on hyvä myöhempiä opintoja ajatellen kuulla termistöä alusta saakka. Oppilaiden ei kuitenkaan edellytetä itse käyttävän kieliopin termistöä. Vanhimpien oppilaiden kanssa opettaja voi tutkailla kielioppiosa yhdessä.

Suomen kielen opettajan on hyvä muistaa, että hän on esikuva, johon oppilaat samastuvat ja josta he tekevät päätelmiään. Opettaja on esikuva kaksikielisestä aikuisesta, ruotsinsuomalaisuuden esikuva. Opettajan sanat ja asenteet vaikuttavat ihmisen elämään vuosikymmenten taa.

Onnea työhön!

Eskilstunassa maaliskuussa 2010

Raija Kangassalo

Heippa! 1 – Opettajan opas 5–31

Sisältö

1. Heippa! Mikä sinun nimi on? ... 6
 2. Tervehditään! ... 7
 3. Koulussa on kivaa! ... 7
 4. Välitunnilla ... 9
 5. Mitä kieltä sinä puhut? ... 10
 6. Retkellä ... 10
 7. Kenellä on tumma tukka? ... 10
 8. Vaatteet päällä ... 10
 9. Kuinka monta lasta ja aikuista? ... 13
 11. Kuinka paljon? ... 13
 12. Vastakohtat ... 13
 13. Korkea ja matala talo ... 14
 15. Niemisen perheen viikko ... 14
 16. Milloin sinulla on synttärit? ... 15
 17. Aamiainen ... 15
 18. Koulusta kotiin ... 16
 19. Rakennetaan maja! ... 16
 20. Meidän perheen päivä ... 16
 21. Pihalta kadulle ... 17
 22. En mene nukkumaan! ... 17
 23. Ensin uimaan, sitten syömään! ... 18
 24. Otatko maitoa? ... 19
 25. Kaikki veneeseen! ... 20
 26. Sokkosilla ... 21
 27. Vuodenajat ... 22
 28. Syksyllä ... 22
 29. Talvella ... 23
 30. Keväällä ... 23
 31. Kesällä ... 24
- Kertausta ... 24
- Taputusharjoituksia ... 25

1. Heippa! Mikä sinun nimi on?

4. Opettaja auttaa oppilaita sanojen ja lauseiden täydentämisessä ja kirjoittamisessa. Minä olen Jonna. Minä olen tyttö. Minä olen Sami. Minä olen poika. Sinä olet XX (kaverin nimi). Sinä olet tyttö/poika (kaverin sukupuolen mukaan; nainen/mies jos kyse on opettajasta). Hän on Niko. Hän on poika. Hän on tyttö/poika (kaverin sukupuolen mukaan; nainen/mies jos kyse on opettajasta).

5. Opettaja sanoo ja kirjoittaa taululle luettelossa olevat sanat:

talo, pallo, kello, kumi, kynä, kirja, vihko, nimi

Hän pyytää sitten oppilaita kirjoittamaan ne työkirjaan ja sanomaan ne. Taululle voi kirjoittaa lisää sanoja oppilaiden toiveiden mukaan. Harjoitellaan sanojen ääntämistä.

6. Pitkä ja lyhyt äänne

Pitkä äänne kirjoitetaan kahdella kirjaimella, lyhyt yhdellä!

Opettaja selostaa ensin, mitä aikoo tehdä. Hän sanoo seuraavat sanat pareittain, kaksi kertaa. Ensimmäisessä sanassa on pitkä konsonantti, toisessa lyhyt. Hän pyytää oppilaita kuuntelemaan tarkasti, ja kysyy kuulevatko he kummassa on pitkä äänne, kummassa lyhyt. Hän kirjoittaa lopuksi kaikki sanat taululle ja sanoo myös niiden merkitykset ruotsiksi. Hän pyytää oppilaita lausumaan sanaparit, ensin kaikki yhdessä, sitten jokainen yksitellen. Älä pyyhi taulua!

Sanat ovat: kannu – kana, kello – kelo, kummi – kumi, pallo – palo, matto – mato

(kannu = kann, kana = höna, kello = klocka, kelo = torrträd, kummi = gudmor, gudfar, kumi = gummi, pallo = boll, palo = brand, matto = matta, mato = mask)

Tehdään sama uudestaan, mutta nyt sanojen vokaaleissa on eroja. Sanaparin ensimmäisessä sanassa on pitkä vokaali, toisessa lyhyt:

Jaana – jana, saavi – savi, kiivi – kivi, tiili – tili, muuta – muta, tuuli – tuli

(Jaana (flicknamn), savi = lera, kaari = båge, kari = skär, kiivi = kiwi, kivi = sten, tiili = tegel, tili = konto, lönebetalning^{*1}, muuta = (någonting) annat, muta = gyttja, tuuli = blåst, tuli = eld)

Painota, että suomen kielessä on hyvin tärkeää, kuinka pitkänä äänneet sanotaan – merkitys muuttuu usein, jos äänneen pituus muuttuu. Tämä ero merkitään myös kirjoituksessa: pitkä äänne kirjoitetaan *aina* kahdella kirjaimella, lyhyt äänne *aina* yhdellä kirjaimella! Harjoitelkaa äänneiden pituuksia lausumalla vielä taululle kirjoitettuja sanoja uudestaan.

¹ *-merkki sanan jäljessä tarkoittaa, että kyseistä sanaa, muotoa, kokonaista ilmausta tai sen merkitystä käytetään ainoastaan puhekielessä.

2. Tervehditään!

1. Kirjoita!

Opettaja sanoo ensin yksitellen seuraavat ilmaukset. Hän pyytää oppilaita toistamaan kunkin ilmauksen heti opettajan jälkeen. Kun he ovat käyneet suullisesti läpi kaikki sanat, opettaja pyytää oppilaita kirjoittamaan sanat työkirjaan sanelun mukaan.

Ilmaukset ovat: Heippa! Mitä kuuluu? Hei hei! Kiitos hyvää! Entä sulle? Ihan hyvää!

2. Nyt on oppilaiden vuoro ehdottaa, mitä tervehdyksiä kirjoitetaan. Kirjoitetaan tervehdykset taululle ja vihkoon.

4. Aakkoset ja äänteet

Käydään yhdessä läpi suomen kielen aakkoset. Opettaja kirjoittaa ne taululle. Aakkoset ovat:

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V X Y Z Å Ä Ö

Sen jälkeen harjoitellaan eri vokaalien ääntämystä esimerkkisanojen avulla. Ne saa kappaleesta. Jutellaan vokaalien ääntämisen eroista suomessa ja ruotsissa.

3. Koulussa on kivaa!

2. Missä?

Opettaja selostaa sijamuotojen peruserätyksen: esimerkiksi suomen paikansijat vastaavat ruotsin prepositioilmauksia. Esimerkiksi (inessiivin pääte) SSA (ssa tai ssä) vastaa (hyvin usein) prepositiota i.

Opettaja ei kuitenkaan käytä oppilaille puhuessaan käsitteitä sijamuoto, prepositioilmaus, inessiivi, vaan sanoo esimerkiksi: "Ruotsin skola on suomeksi koulu. Ja kun haluaa sanoa 'i skolan', pannaan koulu-sanana loppuun ssa".

Muita esimerkkisanoja: talo, auto, kori + SSA.

Vartalomuutokset: Opettaja kirjoittaa taululle sanat koulu, luokka ja puhelin ja niiden viereen + SSA (inessiivi). Mitä tapahtuu, kun näihin liitetään sijapäätte? Koulusana ei tapahdu muutoksia. Sen sijaan luokka-sanasta häviää yksi k. Puhelinsanaan tulee kokonainen tavu lisää (pu-he-li-mes-sa). Tämän tarkoituksena on saada lapset huomaamaan, että sanassa tapahtuu usein jotakin, kun siihen lisätään sijapäätte. Tässä vaiheessa ei muutoksiin kuitenkaan puututa sen kummemmin. Oppilaat kirjoittavat sanat vihkoon perusmuodossa ja SSA-sijassa (inessiivissä). Keskustellaan ruotsinkielisestä merkityksestä.

3. En ole, ei ole

a. Vastaa ja kysy!

– Ei, en ole. – Ei, en ole./Kyllä (joo), olen. – Ei, ei ole. – Kyllä (joo), on./Ei, ei ole.

4. Täydennä mallin mukaan

Selosta oppilaille sanalaatikon periaate. Useissa tehtävissä on sanalaatikko.

– Minulla on kissa. – Minulla on lintu. – Onko sinulla kissa? – Onko sinulla lintu? –
Maijalla on veli. – Kaisalla on sisko. – Janilla on serkku.

5. Lyhyt ja pitkä vokaali

Opettaja sanoo ja kirjoittaa taululle luetteloissa olevat sanat. Hän alleviivaa sanoista ensimmäisen tavun vokaalit ja sanoo sanat vielä kerran, lyhyet vokaalit hyvin lyhyinä ja pitkät vokaalit hieman ylipitkinä. Sanat ovat:

- apu, setä, isä, ovi, uni, syli, väri, öljy
- aamu, Eeva, ooppera, uuni, tyyli, ääni, kiitos

Opettaja käy oppilaiden kanssa yhdessä vielä läpi sanat ja niiden merkitykset ruotsin kielessä.

(apu = hjälp, setä = farbror, morbror, isä = pappa, ovi = dörr, uni = sömn, dröm, syli = famn, väri = färg, öljy = olja, aamu = morgon, Eeva (flicknamn), ooppera = opera, uuni = ugn, tyyli = stil, ääni = röst, ljud, kiitos = tack)

6. Pitkä vokaali

Opettaja pyyhkii taulun. Hän sanoo edellisen harjoituksen sanoista nyt sanat, joissa on pitkä vokaali. Hän sanoo sanat toisen kerran ja pyytää oppilaita kirjoittamaan ne työkirjaan. Sanat ovat:

aamu, Eeva, ooppera, uuni, tyyli, ääni, kiitos

7. Mitä sinä teet?

Tehtävä tehdään ennen kuin kappale 4. on aloitettu. Koko tehtävän tekemiseen menee paljon aikaa, ja sen voi tehdäkin monen tunnin aikana osittain. (Jos ei ole ehditty tekemään kaikkia edeltäviä tehtäviä, ne voi siirtää myöhemmiksi.)

1. Opettaja sanoo ja esittää liikkein eri verbejä. Hän esim. istuu tuolilla ja sanoo monta kertaa: Minä istun! Hän nousee seisomaan ja sanoo taas monta kertaa: Minä seison! jne. jne. Opettaja käskee oppilaita tekemään samalla tavalla.

Otetaan eri verbejä: istua, seisoa, kävellä, juosta, lukea, kirjoittaa, hypätä, hypätä narua, hypätä ruutua, pelata jalkapalloa, soittaa pianoa, soittaa kitaraa. Muistathan sanoa verbit minä-muodossa!

2. Kun kaikki verbit on käyty yhdessä läpi, opettaja pyytää vapaaehtoista oppilasta esittämään ja sanomaan muutaman tekemisen. Sitten on toisen oppilaan vuoro, hän esittää joko samojen verbien tekemistä tai muiden äsken opittujen. Kaikki oppilaat saavat vuorollaan esittää.

3. Sitten kierros alkaa alusta. Oppilas esittää jonkin verbin tekemistä, ja opettaja kysyy esim. Istuuko Jonas? (jos Jonas istuu). Oppilaat vastaavat: Joo! tai Kyllä! Opettaja kysyy muutaman kerran kysymyksiä, joihin tulee myöntävä vastaus. Seuraavan oppilaan kohdalla opettaja alkaa kysyä tahallaan väärin, esim. Juokseeko Anders? (kun tämä on esim. lukemassa). Näin kirvoitetaan kielteinen vastaus Ei! Tällä tavalla käydään kaikki verbit läpi.

4. Opettaja alkaa kysyä toisella tavalla, esim. Mitä Liisa tekee? Vastaus: Istuu! Näin saadaan esille hän-muoto. Hän-muotoa harjoitellaan edellä esitetyllä tavalla.

5. Opettaja alkaa kysyä taas toisella tavalla. Hän kysyy esiintymisvuorossa olevalta oppilaalta esim. Mitä sinä teet? Istutko sinä? Oppilas vastaa kysymyksen mukaan joko Istun tai En istu. Kun asiaa on harjoiteltu muutaman verbin ja muutaman oppilaan kanssa, kysymisvuoro siirtyy oppilaille. He esittävät nyt esiintymisvuorossa olevalle oppilaalle samanlaisia kysymyksiä. Tällä tavalla saadaan oppilaat käyttämään verbin sinä-muotoa.

4. Välitunnilla

Edellisellä tunnilla tehdyn harjoituksen voi toistaa ainakin osittain, jotta teksti olisi helpompi ymmärtää.

2. Mitä sinä teet välitunnilla?

Oppilaat sanovat (ruotsiksi), mitä he tekevät välitunnilla. Opettaja poimii heidän sanomisistaan muutamia sanoja ja sanoo ne suomeksi. Ne taputetaan yhdessä. Opettaja kirjoittaa sanat taululle ja pyytää oppilaita kirjoittamaan ne työkirjaan. Sitten taas taputetaan sanat.

3. Vastaa suomeksi

1. Tatjanan mieliharrastus on ratsastus. Hän soittaa myös viulua ja lukee paljon.
2. Kyllä, Simonilla on monta harrastusta. Hän pelaa jääkiekkoa, shakkia ja tietokonepeliä.

5. Aakkoset ja äänteet

Käydään taas yhdessä läpi suomen kielen aakkoset. Opettaja kirjoittaa aakkoset taululle. Aakkoset ovat:

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V X Y Z Å Ä Ö

Sen jälkeen harjoitellaan eri diftongien ääntämistä esimerkkisanojen avulla. Jutellaan diftongien ääntämisestä.

5. Mitä kieltä sinä puhut?

5. Sanaristikko

Opettaja opastaa oppilaita tekstikirjan lopussa olevan sanaston käyttöön. Sanastoa voi käyttää monessa muussakin yhteydessä kuin täytettäessä sanaristikkoa, esim. kirjoitettaessa kirjettä tai kun jutellessa ei mieleen tule kaikkia sanoja.

6. Retkellä

Tehtävät 2 ja 3 tehdään peräkkäin, samalla tunnilla.

6. Metsän eläimiä

björn = karhu, ekorre = orava, hare = jänis, kråka = varis, myra = muurahainen, rådjur = kauris, räv = kettu, varg = susi, älg = hirvi

7. Kenellä on tumma tukka?

3. Värit

a. blå = sininen, brun = ruskea, grå = harmaa, gul = keltainen, lila = violetti, liila, ljusblå = vaaleansininen, grön = vihreä

b. orange = oranssi, rosa = vaaleanpunainen, roosa, röd = punainen, svart = musta, turkos = turkoosi, vit = valkoinen

8. Vaatteet päällä

1. Harjoitellaan yhdessä!

1. Opettaja sanoo ensin hänen itsensä ja oppilaiden yllä olevien vaatteiden nimet.

2. Sitten opettaja osoittaa jotakin vaatetta, joka jollakulla oppilaalla on yllään ja kysyy: Mikä tämä on? Oppilas sanoo vaateen nimen suomeksi. Opettaja kysyy mikä toisen vaateen nimi on. Jne.

3. Käytyään tällä tavalla läpi kaikkien oppilaiden vaatteet opettaja kysyy väristä, esim. Minkävärinen pusero tämä on? Oppilas vastaa sanomalla puseron värin. Jatketaan samalla tavalla niin, että kaikki oppilaat saavat vastata. Jos oppilaita on vain muutama, kysytään oppilaiden yllä olevista eri vaatteista.

4. Opettaja jatkaa kysymistään. Hän kysyy esim. Onko tämä takki? Oppilas vastaa joko Joo! tai Ei!

5. Kaikkien oppilaiden vastattua eri kysymyksiin opettaja kysyy esim. Onko tämä punainen takki? Joku oppilaista vastaa Joo! tai Ei!

6. Opettaja (tai joku oppilaista) kirjoittaa kysymykset taululle järjestyksessä 1–5.

7. Oppilaat kysyvät opettajalta ja toisiltaan samanlaisia kysymyksiä, samassa järjestyksessä.

2. Tytöt leikkivät pihalla

Hän istuu sohvalla.

Hän asuu Suomessa.

Lars ajaa pyörällä.

Hän on tivolissa.

He istuvat sohvalla.

He asuvat Suomessa.

Pojat menevät kotiin.

He puhuvat puhelimesta.

Lars ja Linda ajavat pyörällä.

He ovat tivolissa.

3. Lyhyt ja pitkä vokaali

Opettaja sanoo ja kirjoittaa taululle sanoja, ja oppilaat kirjoittavat ne työkirjaan. Opettaja lausuu pitkät vokaalit hieman ylipitkinä. Sanat ovat:

vaalea, menee, Tiina, kotiin, suu, pää, uusi, tyyli, sanoo

(vaalea = blond, ljus, menee = hon/han går, Tiina (flicknamn), kotiin = hem, suu = mun, pää = huvud, uusi = ny, tyyli = stil, sanoo = hon/han säger)

4. Diftongit

Opettaja sanoo ja kirjoittaa sanat, joissa kaikissa on diftongi:

ei, paita, koira, Maija, valkoinen, housut, koulu, tuoli, vuori, laukku, taulu.

Sen jälkeen opettaja alleviivaa diftongit ja lukee sanat vielä kerran.

(ei = nej, inte, paita = skjorta, koira = hund, Maija (flicknamn), valkoinen = vit, housut = byxor, koulu = skola, tuoli = stol, vuori = berg, laukku = väska, taulu = tavla)

5. Diftongit

Opettaja pyyhkii nyt sanat pois taululta. Sitten hän sanoo niistä joitakin, ja oppilaat kirjoittavat sanelun mukaan vihkoon. Sanat ovat:

ei, paita, koira, keltainen, koulu, tuoli, laukku

6. Yksi – monta

Täydennä: kynät, kumit, kellot, pipot, ikkunat, radiot

7. Pitkä vai lyhyt? Yksi vai kaksi kirjainta?

1. Opettaja kehottaa oppilaita kuuntelemaan tarkasti. Hän sanoo ensin sanaparit:

kukka – kukat ja reppu – reput

Sen jälkeen hän kysyy, sanooko hän pitkän vai lyhyen k:n ja p:n sanan keskellä. Hän toistaa sanan kerrallaan ja kirjoittaa sanaparit taululle, alleviivaa ja selostaa vaihtelut kk : k ja pp : p.

(Selitys: Kun sanan loppuun lisätään yksi äänne (kirjain?), tässä tapauksessa t, sanan keskellä oleva konsonantti lyhenee.) Sanoo myös sanojen merkitykset:

(kukka = en blomma, kukat = blommor, reppu = en ryggsäck, reput = ryggsäckar)

2. Opettaja kehottaa oppilaita taas kuuntelemaan tarkasti. Hän sanoo kolme sanaparia, joissa geminaatta (= kaksoiskonsonantti) ensimmäisissä, toisessa yksinäiskonsonantti. Nyt mukana on myös vaihtelu tt : t. Opettaja toistaa sanapareja ja kysyy, kummassa on pitkä konsonantti (kaksi konsonanttia) ja kummassa lyhyt konsonantti (yksi konsonantti).

takki – takit
lamppu – lamput
matto – matot

Keskustellaan vastauksista (ja sanojen merkityksistä), ja opettaja kirjoittaa sanaparit taululle.

(takki = en jacka, takit = jackor, lamppu = en lampa, lamput = lampor, matto = en matta, matot = mattor)

3. Opettaja sanoo nyt sanaparit, joissa geminaattavariantti on ensimmäisenä joka toisessa:

tutti – tutit
kupit – kuppi
itikka – itikat
ketut – kettu

Keskustellaan vastauksista (ja sanojen merkityksistä), ja opettaja kirjoittaa sanaparit taululle:

(tutti = en napp, tutit = nappar, kupit = koppar, kuppi = en kopp, itikka = en mygga, itikat = mygg, ketut = rävar, kettu = en rävv)

4. Nyt opettaja sanoo sanaparit, joissa on vaihtelu nk : ng.

kenkä – kengät
lanka – langat
kaupunki – kaupungit

Opettaja kirjoittaa sanaparit taululle, sanoo ne vielä kerran ja pyytää oppilaita sanomaan sanat. Keskustellaan vaihtelusta ja muotojen merkityksistä.

(kenkä = en sko, kengät = skor, lanka = en tråd, langat = trådar, kaupunki = en stad, kaupungit = städer)

b. Astevaihtelun heikko aste

takit, lamput, tutit, itikat, kupit, ketut, kengät, langat, kaupungit

9. Kuinka monta lasta ja aikuista?

2. Kuinka monta?

kaksi autoa, viisi kukkaa, kaksi junaa, kaksi nukkea, kolme kelloa, kolme lamppua, neljä kirjaa, kaksi lakkia, viisi kuppia, kolme koira, viisi palloa, kolme kynää, kaksi kenkää, kolme sänkyä, kuusi nappia

4. Minun ja meidän

b. Miten kirjoitat kirjakiielellä?

minun perheeni, sinun perheesi, hänen perheensä, hänen perheensä, meidän koulumme, teidän koulunne, heidän koulunsa

11. Kuinka paljon?

2. Korjaa Ötökkää!

Kaksitoista miinus kaksi on kymmenen. Neljä plus kaksitoista on kuusitoista. Viisi miinus neljä on yksi. Yhdeksän plus neljä on kolmetoista. Viisitoista miinus kahdeksan on seitsemän. Kymmenen plus kymmenen on kaksikymmentä. Sata plus sata on kaksisataa.

3. Kuinka paljon kello on?

1. kolme 2. kuusi 3. kahdeksan 4. yksitoista 5. seitsemän 6. yksi 7. viisi 8. kaksi 9. yhdeksän 10. kymmenen 11. puoli neljä 12. puoli kahdeksan 13. puoli yksi 14. puoli yksitoista
15. viisitoista vaille kolme 16. viisitoista vaille viisi 17. viisitoista vaille yhdeksän 18. viisitoista yli kaksi 19. viisitoista yli seitsemän 20. viisitoista yli yksitoista

12. Vastakohtat

1. A. 1. korkea – matala 2. paksu – ohut 3. pitkä – lyhyt 4. vanha – nuori 5. kylmä – kuuma; B. 1. hyvä – huono 2. tyhjä – täysi 3. kevyt – painava 4. valoisa – pimeä 5. terävä – tylsä; C. 1. iloinen – surullinen 2. pehmeä – kova 3. uusi – vanha 4. ahkera – laiska 5. kaunis – ruma; D. 1. terve – sairaa 2. iso – pieni 3. lihava – laiha 4. likainen – puhdas 5. nopea – hidas

2. iso – norsu, nopea – auto, vanha – mummo, pimeä – yö, kuumaa – kahvi, pehmeä – pehmolelu, pitkä – juna, pieni – hiiri, hidas – etana, nuori – vauva, valoisa – päivä, kylmää – maito, kova – palikka, terävä – neula

3. Mitä näet kuvassa?

Toinen mies on pitkä ja toinen mies on lyhyt. Toinen auto on vanha ja toinen auto on uusi. Toinen liina on likainen ja toinen liina on puhdas. Toinen takki on kallis ja toinen takki on halpa. Nalle on pehmeä ja auto on kova.

4. A-sija (partitiivi)

Opettaja selostaa A-sijan (partitiivin) muodostamista ja käyttöä.

a. kaksi auto-a, kolme koira-a, viisi ikkuna-a, kymmenen kirja-a, yhdeksän pallo-a, kaksi kenkä-ä

Hän syö leipä-ä. Hän katsoo kalenteri-a. Hän soittaa viulu-a,. Hän pelaa jääkiekko-a. Hän paistaa makkara-a. Hän soittaa huilu-a; neljä hylly-ä,. Hän pelaa peli-ä. Hän etsii äiti-ä.

b. kolme ruotsinsuomalais-ta, neljä ruotsalais-ta, kaksi punais-ta auto-a, kaksi ilois-ta ihmis-tä, kaksi surullis-ta koira-a, kaksi sinis-tä auto-a

c. Pekka katsoo televisio-ta. Huomenna on vapaa-ta.

d. Hän täyttää pian kahdeksankymmen-tä. Minä olen jo kymmenen vuot-ta. Hänellä ei ole uut-ta takki-a.

13. Korkea ja matala talo

4. Minä istun – me istumme – me istutaan

a. asun, asut, asuu, asumme, asutte, asuvat; puhun, puhut, puhuu, puhumme, puhutte, puhuvat; lasken, lasket laskee, laskemme, laskette, laskevat; katson, katsot, katsoo, katsomme, katsotte, katsovat; harrastan, harrastat, harrastaa, harrastamme, harrastatte, harrastavat

c. syön, syöt, syö, syömme, syötte, syövät; juon, juot, juo, juomme, juotte, juovat;

d. olen, olet, on, olemme, olette, ovat; tulen, tulet, tulee, tulemme, tulette, tulevat; menen, menet menee, menemme, menette, menevät

e. Tavallisimmat puhekieliset muodot: oon, oot, on, ollaan, ootte/a, on; tuun, tuut, tulee, tullaan, tuutte/a, tul(l)ee; meen, meet, menee, mennään, meette/ä, men(n)ee

15. Niemisen perheen viikko

3. Lukujärjestys

Jos kouluaineen nimi on lauseen lopussa, se on usein partitiivissa. Miksikö? Sen vuoksi että kouluaineiden nimet käsitetään abstrakteiksi sanoiksi. Mitä on sitten ”abstrakti”? Abstrakti on sellainen, jota ei voi koskettaa. Yritäpä koskea tai ottaa käteesi matematiikka tai ruotsin tai englannin tai suomen kieli! Ei onnistu! Siksi: Meillä on matematiikka-a, englanti-a, ruotsi-a ja suome-a.

16. Milloin sinulla on synttärit?

2. Taas A-sija!

1. instrumentti-a, viulu-a, piano-a, huilu-a, jo-ta-kin muu-ta instrumentti-a, mi-tä-än instrumentti-a 2. peli-ä, jääkiekko-a, jalkapallo-a, käsipallo-a, jo-ta-kin muu-ta peli-ä, tietokonepeli-ä, minkänimis-tä tietokonepeli-ä 3. televisio-ta, lastenohjelma-a, minkänimis-tä ohjelma-a

4. Yksi – monta – Mikä? – Mitkä?

pallot, autot, possut, koirat, imurit, kengurut, sukat, napit, tontut, laatikot, liput, hatut, kakut, huput, kartat

17. Aamiainen

1. Minun päiväni – sinun päiväsi

Opettaja selostaa, että suomen yleiskielessä (kirjakiielessä) on olemassa omistusliitteitä. Niitä ei lasten tarvitse opetella, mutta niitä saattaa esiintyä myös lapsille tarkoitetuissa kirjoissa ja teksteissä. Sen takia on hyvä, että opettelee ymmärtämään ne.

Opettaja kirjoittaa taululle esim. Minun kirjani, sinun kirjasi, hänen kirjansa, meidän kirjamme, teidän kirjanne, heidän kirjansa. Hän alleviivaa omistusliitteet. Sitten tehdään oppilaiden kanssa samanlainen luettelo jostakin toisesta sanasta. Esim. auto, asunto.

- a. minun nimeni – mitt namn, sinun nimesi – ditt namn, hänen nimensä – hans/hennes namn, meidän nimemme – vårt namn, teidän nimenne – ert namn, heidän nimensä – deras/sitt namn
- b. minun tukkani – mitt hår, sinun takkisi – din jacka, hänen talonsa – hans/hennes hus, meidän keinumme – vår gunga, teidän kirjanne – er bok, heidän autonsa – deras/sin bil

4. Aina vain A-sija

- a. puuroa, maitoa, teetä, ruisleipää, kalaa
- b. makkaraa, ruokaa, karjalanpiirakkaa, makaronilaatikkoa, juustoa, rieskaa

6. Muut muodot

Opettaja puhuu yleisesti paikansijoista harjoituskirjassa olevien esimerkkien avulla. Paikansijoja aletaan opiskella seuraavassa kappaleessa.

Minä olen isossa luokassa. Lehti on pöydällä. Me kävellään kouluun. Lapset tulevat koulusta. Äiti ei pidä makkaraa.

18. Koulusta kotiin

2. taululle, pulpetista, pulpetti, pulpettiin, laukkuun, laukussa, laukusta

3. a. kouluun, koulussa, koulusta b. metsään, metsässä, metsästä; käytävään, käytävässä, käytävästä d. laatikkoon, laatikossa, laatikosta; kaappiin, kaapissa, kaapista; keittoon, keitossa, keitosta

19. Rakennetaan maja!

2. Ilmauksia

a. olla yötä: Stina on meillä yötä. Onko Sandra meillä yötä? Maria ja Stina ovat meillä yötä.

b. käydä kylässä, tulla kylään: Oli kiva käydä teillä kylässä! Äiti ja isä tulevat heille kylään. Tuleeko mummo teille kylään?

c. päästä isän kyydissä: Minä pääsen isän kyydissä. Me pääsemme/päästään isän kyydissä. Pääsetkö (sinä) äidin kyydissä?

3. Taivutetaan vähän

tulen, tulet, tulee; asun, asut, asuu; nauran, naurat, nauraa; kuorin, kuorit, kuorii; puhun, puhut, puhuu; juon, juot, juo; vien, viet, vie; tuon, tuot, tuo; keitän, keität, keittää; hypin, hypit, hyppii; otan, otat, ottaa; luen, luet, lukee; puen, puet, pukee; löydän, löydät, löytää; tiedän, tiedät, tietää; annan, annat, antaa; kannan, kannat, kantaa

20. Meidän perheen päivä

3. Merja on Cecilian äiti

a. Cecilian, Hannan, Katin, Tamaran, Kallen, Lindan, Julian, Idan; Williamin; Simonin, Sebastianin, Mikaelin; Hampuksen, Pontuksen, Lucaksen, Jonaksen

b. Cecilian ja Andersin veli. Andersin kynä. Linuksen kirja. Petrin koira.

4. Cecilialla on kirja

a. Hannalla, Katilla, Tamaralla, Kallella, Lindalla, Julialla, Idalla; Williamilla, Simonilla, Sebastianilla, Mikaelilla; Hampuksella, Pontuksella, Lucaksella, Jonaksella

5. Paikasta toiseen

Tämä tehtävä kannattaa tehdä ennen seuraavan tekstikappaleen aloittamista.

a. kouluun, koulussa, koulusta b. postiin, postissa, postista c. kirjastoon, kirjastossa, kirjastosta d. pihalle, pihalla, pihalta e. ruokaosastolle, ruokaosastolla, ruokaosastolta f. tielle, tiellä, tieltä

21. Pihalta kadulle

4. Mietitään perusmuotoa! (= A-infinitiivi, 1. infinitiivin lyhyempi muoto)

Opettaja lukee ensin tehtävässä luetellut verbien persoonamuodot. Sitten hän kirjoittaa perusmuodot taululle. Sen jälkeen oppilaat lukevat yksitellen valmiiksi kirjoitetut persoonamuodot, ja yhdessä mietitään mikä on verbin perusmuoto. Perusmuoto kirjoitetaan persoonamuotojen edessä olevalle riville. Seuraava oppilas lukee seuraavat persoonamuodot, minkä jälkeen mietitään perusmuotoa, joka kirjoitetaan työkirjan riville. Näin käydään läpi kaikki verbit.

Perusmuodot ovat aakkosjärjestyksessä: asua, istua, juoda, katsoa, kysyä, käydä, mennä, olla, ostaa, pelata, puhua, sanoa, seisoa, syödä, tulla, vastata

5. Mitkä kuuluvat yhteen?

1. Minkäväriset silmät sinulla on? – Minulla on siniset silmät. 2. Mihin tyttö menee? – Hän menee kouluun. 3. Onko lapsi iloinen? – Kyllä hän on iloinen. 4. Kuka sinä olet? – Minä olen Siiri. 5. Kenen tämä kynä on? – Se on minun.

22. En mene nukkumaan!

2. Kieltomuodot

Tavoite:

- Yksikön 1. ja 3. persoonan muotoja (esim. En ota. Ei ota.) on oppilaan pystyttävä sekä ymmärtämään että itse tuottamaan.
- Muita persoonamuotoja oppilaan on opittava ymmärtämään mutta ei itse tuottamaan.

Opettaja selostaa oppilaille käsitteen kielteinen muoto (nekande form). Se tarkoittaa, että ilmauksen ensimmäisenä verbinä on kieltoverbi persoonamuodossa (en/et/ei/emme/ette/eivät) ja sen jälkeen pääverbin vartalo (esim. mene, tule).

Tehtävän ratkaisu:

en tule, et tule, ei tule; en sano, et sano, ei sano; en naura, et naura, ei naura; en kuori, et kuori, ei kuori; en puhu, et puhu, ei puhu; en juo, et juo, ei juo; en vie, et vie, ei vie; en tuo, et tuo, ei tuo; en leiki, et leiki, ei leiki; en hypi, et hypi, ei hypi; en ota, et ota, ei ota; en lue, et lue, ei lue; en pue, et pue, ei pue; en löydä, et löydä, ei löydä; en anna, et anna, ei anna;

3. Käännä suomeksi!

1. Minä en mene huomenna kouluun. 2. Minä en kysy. 3. Hän ei lähde. 4. Hän ei asu Ruotsissa. 5. Miksi sinä et istu? 6. Sami ei hyppää. 7. Liinu ei istu tuolilla.

4. Käsky

Tavoite :

- Yksikön 2. persoonan käskymuotoja (esim. Ota!) on oppilaan pystyttävä ymmärtämään ja osattava myös itse tuottaa.
- Monikon 2. persoonan käskymuotoja (esim. Ottakaa!) ja kielteisiä käskyjä (esim. Älä ota!) on oppilaan pystyttävä ymmärtämään, mutta hänen ei tarvitse osata tuottaa niitä itse.
- On hyvä, jos oppilas ymmärtää myös monikon 2. persoonan kielteiset käskyt esim. Älkää ottako!). Sitä ei kuitenkaan tule vaatia.

a. Mene! Istu! Tule! Sano! Naura! Kuori! Puhu! Juo! Syö! Vie! Tuo! Leiki! Keitä! Hypi! Ota! Tee! Lue! Pue! Lähde! Löydä!

b. Ottakaa! Lukekaa! Pukekaa! Antakaa! Tuokaa! Leikkikää! Keittäkää! Hyppikää! Lähtekää! Lentäkää! Tehkää! Olkaa!

c. – Älä ole! Älä anna! Älä mene! Älä syö! Älä tule! Älä tuo! Älä sano! Älä hypi! Älä kuori! Älä lue! Älä juo! Älä lähde!

– Älkää olko! Älkää antako! Älkää menkö! Älkää tulko! Älkää Sanoko! Älkää kuoriko! Älkää juoko! Älkää syökö! Älkää tuoko! Älkää hyppikö! Älkää lukeko! Älkää lähtekö!

23. Ensin uimaan, sitten syömään!

Opettajan on hyvä kääntää teksti kokonaisuudessaan oppilaille.

2. MA-muodot

Tavoite:

- Tavoitteena on, että oppilas ymmärtää MA-muodot niitä kuullessaan tai lukiessaan. Hänen ei tarvitse itse pystyä tuottamaan niitä.

a. Poimi tekstistä MA-muodot

Ne ovat: uimaan, syömään, uimassa, vaihtamaan, (uimaan, uimaan,) pulikoimassa, leikkimässä, uimasta, (syömään,) syömässä, hoitamaan, (syömään,) leikkimään, keinumassa, itkemään, itkemästä, lukemaan, laskemaan, (syömään,) ottamaan, nukkumaan, lukemasta

b. Millainen MA-muoto? Mistä tietää, millaista MA-muotoa on käytettävä?

- Liikettä ilmaisevissa lauseissa (joissa on esim. mennä, tulla tai lähteä) käytetään MAAN- tai MASTA-muotoja sen mukaan, ilmaiseeko lauseen predikaatti liikettä tapahtumapaikasta pois päin vai sitä kohti.

- Lauseet, jotka ilmaisevat pelkkää olotilaa, eivät siis liikettä (esim. olla-lauseissa) käytetään MASSA-muotoja.

– Katso tehtävän ensimmäistä lausetta. Lauseen sanoista yksi on alleviivattu – tämä sana ”määrää”, mitä MA-muotoa on käytettävä.

- Opettaja antaa ratkaisun:

1. He menevät vaihtamaan vaatteet.

Tehtävän tekoa jatketaan yhdessä. Oppilaiden annetaan kuitenkin ehdottaa, mikä sana ”määrää”.

2. He tulevat sitten uimaan. 3. Lopuksi lapset ovat pulikoimassa ja leikkimässä altaassa vapaasti. 4. Nyt lapset tulevat uimasta. 5. He menevät syömään. 6. Kun luokka on juuri syömässä, opettajan puhelin soi. 7. Opettaja lähtee hoitamaan Pekkaa. 8. Nyt tytöt ovat keinumassa.

- Muissa lauseissa EI ilmaista liikettä tai olotilaa, mutta siitä huolimatta käytetään MA-muotoa. Mistä tämä johtuu? Kysymys on verbin rektiosta. Kirjoita taululle sana rektio, ruotsiksi rektion. Rektio vaatii tässä tapauksessa suuntasijan; esim. jäädä- ja ruveta-verbit laukaisevat MAAN-muodon (illatiivin), lakata-verbi taas STA-muodon (elatiivin). Jatketaan tehtävän tekoa:

9. Koululaiset jäävät ruokalaan syömään. 10. Emilia putoaa ja rupeaa itkemään. 11. Emilia lakkaa itkemästä. 12. Lapset pyytävät Torbjörniä lukemaan ääneen. 13. Sitten luokka rupeaa laskemaan. 14. Uimaopettaja opettaa lapset uimaan.

3. Etsi parit

Tekstikirjan kappaleessa on useita MA-muotoja. Mutta mitä niissä esiintyvien verbien perusmuodot ovat?

A uimassa – uida, vaihtamaan – vaihtaa, lukemaan – lukea, pulikoimassa – pulikoida, leikkimässä – leikkiä, syömään – syödä

B syömässä – syödä, hoitamaan – hoitaa, leikkimään – leikkiä, keinumassa – keinua, itkemään – itkeä, uimasta – uida

C itkemästä – itkeä, uimaan – uida, laskemaan – laskea, ottamaan – ottaa, nukkumaan – nukkua, lukemasta – lukea

24. Otatko maitoa?

1. Puhekieli – kirjakieli

Olet varmaan huomannut, että suomen puhekieli ja kirjakieli eroavat toisistaan melkoisesti. Puhekieltä puhutaan arkielämässä. Kirjakieltä kirjoitetaan lehdissä ja kirjoissa ja puhutaan radiossa ja televisiossa. Kukaan ympäristössäsi ei puhu ja kirjoita samalla tavalla, ei ruotsiksi eikä suomeksi. Kirjakieli on kehittynyt sen vuoksi, että tarvitaan yhteistä kielimuotoa. Mutta puhekieltä opitaan ensin!

Kappale Otatko maitoa? on kirjoitettu kirjakielillä. Puhekieliset ilmaukset:

1. otatko leipää? – otaksä leipää? 2. tekee – tekkee 3. tänään – tännään 4. kiitos! – kiitti! 6. en taida ottaa! – en taija ottaa! 7. odotan – ootan 8. lähdetkö? – lähetkö? 9. vaihdan – vaihan 10. puhdas – puhas 11. äidin – äitin 12. tiedätkö? – tiitätkö? 13. kysyy – kyssyy 14. annatko? – annaksä? 15. otatko maitoa? – otaksä maitoo? 16. pitää – pittää 17. ole hyvä! oo hyvä! 18. minä – mä 19. sinä – sä 20. minäkin – mäki 21. sinäkin – säki 22. kirjoittaa – kirjottaa 23. punainen – punane 24. viisi – viisi

2. Perusmuoto ja persoonamuodot

a. sanoa: sanon, sanot, sanoo; kuulua: kuulun, kuulut, kuuluu; puhua: puhun, puhut, puhuu; astua: astun, astut, astuu; käynnistää: käynnistän, käynnistät, käynnistää; istua: istun, istut, istuu

b. auttaa: autan, autat, auttaa; odottaa: odotan, odotat, odottaa; huutaa: huudan, huudat, huutaa; tietää: tiedän, tiedät, tietää;

c. tulla: tulen, tulet, tulee; panna: panen, panet, panee; olla: olen, olet, on; kuulla: kuulen, kuulet, kuulee; nousta: nousen, nouse, nousee

d. juoda: juon, juot, juo; jäädä: jään, jäät, jää; saada: saan, saat, saa; ankkuroida: ankkuroin, ankkuroit, ankkuroi

25. Kaikki veneeseen!

Suullisia harjoituksia

Opettaja ottaa suullisesti esille ilmaukset.

- olla/käydä ongella, mennä ongelle, tulla ongelta
- olla/käydä kalassa, mennä kalaan, tulla kalasta
- olla/käydä marjassa, mennä marjaan, tulla marjasta
- olla/käydä sienessä, mennä sieneen, tulla sienestä

Opettaja esittää oppilaille kysymyksiä:

- Milloin olet käynyt ongella/kalassa?
- Entä käytkö kesällä marjassa? Entä sienessä?

Käytä kysymyksissäsi myös illatiivia ja elatiivia:

- Mihin pojat/tytöt ovat menossa?
- Mistä he ovat tulossa?

Tässä yhteydessä voi ottaa myös esille tavalliset puhekielen ilmaukset olla menossa johonkin ja olla tulossa jostakin, esim.

- Mihin olet menossa? – Olen menossa ongelle.
- Mistä olet tulossa? – Olen tulossa ongelta.

Nämä mainitaan ja näitä harjoitellaan vain suullisesti. Ilmaukset ovat ennen kaikkea puhekielen ilmauksia – mikä ei vähennä niiden arvoa – mutta kirjoittamaan niitä tuskin tarvitsee oppia.

Erytisesti kalassa, marjassa ja sienessä käynnit voivat toimia avauksena keskusteluun suomalaisuudesta, ruotsalaisuudesta ja ruotsinsuomalaisuudesta: Suomalaisia pidetään Ruotsissa erityisenä ”poimijakansana”, ja ainakaan aikaisemmin maine ei ole ollut aivan perusteeton. Nykyisin suomalaiset ovat niin urbanisoituneita, ettei poimintakulttuuri ole kaikille ehkä tuttu. Mutta ehkäpä opettaja muistaa omia marja- ja sienireissujaan ja voi kertoa niistä. Ja lapset voivat kysellä asiasta kotonaan vanhemmiltaan ja isovanhemmiltaan. Toivottavasti lapsen lähipiiristä löytyy sellaisia, jotka ovat käyneet mummun tai vaarin kanssa ongella, marjassa tai sienessä!

Tunnin lopussa oppilaat voivat piirtää kuvan marja-, sieni- tai onkireissusta.

2. Milloin perusmuoto?

Puhu ennen tehtävän tekemistä verbiketjuista. Ensimmäinen verbi on aina (apuverbin) persoonamuoto, toinen on (tässä tapauksessa) perusmuoto. Ketjut rakentuvat samalla tavalla suomessa ja ruotsissa, esim. Hän haluaa lähteä. – Han vill följa med. Osaan puhua suomea. – Jag kan tala finska.

5. Täydennä!

Selitä ennen tehtävän tekemistä olosijojen ja suuntasijojen ero:

– Olemisverbit ("ord som uttrycker tillvaro", befintlighetsverb) eivät ilmaise liikettä, esim. olla, istua, asua. Niiden kanssa käytetään olosijoja (befintlighetskasus), inessiiviä ja allatiivia, esim. koulussa, torilla. Olosijat ilmaisevat samanlaista olotilaa kuin (yleensä) Ruotsin i ja på, esim. i skolan, på torget.

– Liikeverbit ("ord som anger att man rör sig i en viss riktning", rörelseverb) taas ilmaisevat liikettä, esim. mennä, tulla, juosta, kävellä, ja niiden kanssa käytetään suuntasijoja (riktningskasus), siis suuntaa ilmaisevia sijamuotoja, illatiivia ja allatiivia, elatiivia ja ablatiivia, esim. kouluun ja torille, koulusta ja torilta. Suuntasijat ilmaisevat samalla tavalla suuntaa kuin ruotsin in i ja till tai från ja ur, esim. in i klassrummet, till skolan, från torget, ur väskan.

– Olemisverbejä ovat seuraavassa tehtävässä nukkua sova, istua sitta, olla vara, ha.
– Liikeverbejä ovat tehtävässä tulla komma, mennä gå, åka, lähteä åka, ottaa ta.

Suuntailmauksia käytetään myös verbien jäädä stanna kvar ja kuulua tillhöra yhteydessä, vaikka ne eivät ilmaisekaan suuntaa. Suuntasijojen käyttö johtuu näiden verbien rektiosta, joka vaatii suuntasijan. Kirjoita taululle sana rektio (ruotsiksi rektion).

Tehtävän ratkaisu: 1. ullakkohuoneessa – ullakkohuoneeseen 2. veneeseen – veneessä 3. ongelle – ongella 4. kotiin – kotona 5. mukana – mukaan 6. perheessä – perheeseen

26. Sokkosilla!

1. Ensimmäisen tehtävän kysymykset koskevat vain tekstin alkua, ennen loruja olevaa tekstiosuutta. Kannattaa siis lukea tämä osuus uudelleen, jos aikaisemmin on luettu koko teksti.

2. Harjoitellaan postpositioita!

Liikkumisharjoitus: Kirjoittakaa ensin lapuille suomeksi huoneessa olevien huonekalujen ja muiden esineiden nimiä (esim. sanat kirjahylly, ovi, pulpetti, pöytä, ikkuna, kukka) yksi lappu kustakin sanasta. Teipatkaa sanalaput esineisiin.

Opettaja näyttää oppilaille, miten tehdään. Aluksi oppilaat siis vain katsovat. Opettaja liikkuu ensin itse joko kirjan tekstin mukaan TAI luokkahuoneen järjestyksen mukaan.

Hän sanoo ääneen, mitä tekee. Hän puhuu hitaasti ja toistaa ilmauksensa useaan kertaan. Esimerkki:

– Nyt menen kirjahyllyn luo. Nyt olen kirjahyllyn luona. Nyt siirryn kirjahyllyn luota oven luo. Nyt olen oven luona. Siirryn oven luota pulpetin taakse. Olen nyt pulpetin takana ja siirryn pulpetin takaa pöydän taakse. Panen kirjan kirjahyllyn päälle. Otan kirjan hyllyn päältä ja panen sen kukan viereen. Nyt se on kukan vieressä.

Lopuksi hän sanoo: – Otan kirjan kukan vierestä ja annan sen: SINULLE! (Antaa kirjan jollekulle oppilaista). Kehotus: Tee nyt niin kuin minä sanon!

Nyt opettaja alkaa kehottaa oppilasta postpositioilmauksia sisältävillä kehoituksilla tekemään samoin kuin opettaja on edellä näyttänyt, ja oppilas tekee kehotusten mukaan. Sen jälkeen on hänen vuoronsa kehottaa seuraavaa oppilasta jne.

(Ulkopaikallissijojen ja päällä-postposition erosta: Jos jokin pinta on tarkoitettu tilaksi, jonka päällä pidetään tai säilytetään jotakin, siitä käytetään ulkopaikallissijaa, esim. pöydällä, pöydälle, pöydältä, mutta jos pintaa ei ole varsinaisesti tarkoitettu minkään pitopaikaksi, käytetään postpositioilmausta, esim. kirjahyllyn päällä, television päälle, radion päältä.)

4. Loru

Luetaan tekstissä oleva loru. Jutellaan loruista. Mietitään muita loruja ja lurituksia. Opettaja voi käyttää apuneuvoja, esim. muistella omasta lapsuudestaan tuttuja loruja tai käydä kirjastossa tutkimassa sekä suomalaista että ruotsalaista loruperinnettä. Ruotsinkielisestä lasten loruperinteen kirjallisuudesta saattaa hyvinkin löytyä samoja loruja kuin suomalaisessa perinteessä on käytetty.

Opettaja kehottaa oppilaita kyselemään kotonaan loruja vanhemmiltaan, isovanhemmiltaan tai muilta aikuisilta. Sekä suomalaiset että ruotsalaiset lorut ovat tervetulleita! Lapset voivat esitellä kotoaan saamiaan loruja seuraavalla suomen tunnilla.

27. Vuodenajat

2. Ostaa kaupasta

1. koulusta 2. keinusta 3. kaapista 4. laukusta 5. kaupasta 6. apteekista 7. kenkäkaupasta 8. kirjasta 9. televisiosta 10. kirjastosta

28. Syksyllä

1. Mitä lauseet merkitsevät?

1. b. 2. e. 3. d. 4. c. 5. a. 6. g. 7. j. 8. f. 9. i. 10. h. 11. l. 12. o. 13. n. 14. m. 15. k.

3. Keskustelkaa!

1. Puutarhassa on marjoja. 2. Syksyllä on kiva käydä metsässä poimimassa sieniä ja marjoja. 3. Maanviljelijät tekevät syksyllä peltotöitä. 4. Ruska on värikäs. Puun lehdet ovat värikkäitä. 5. Eläimet menevät talviunille.

4. SI-sanat

Käsi, kädessä, käteen, kädestä; viisi, viidessä, viiteen, viidestä; kuusi, kuudessa, kuuteen, kuudesta; uusi, uudessa, uuteen, uudesta

5. Käännä suomeksi!

1. Mitä sinulla on kädessä? 2. Vedessä on kiva polskutella. 3. Apua, anna minulle vettä! 4. Kuinka monta vuotta sinä olet? 5. Hyvää uutta vuotta! 6. Meillä on harjoitukset viidestä kuuteen.

29. Talvella

3. Taivutetaan!

hiihtää: hiihdän, hiihdät, hiihtää, hiihdämme, hiihdätte, hiihtävät; hiihän, hiihät, hiihtää, hiihetään, hiihätte, hiihtää; luistella: luistelen, luistelet, luistelee, luistelemme, luistelette, luistelevat; luistelen, luistelet, luistelee, luistellaan, luistelette, luistelee

5. NEN-sanat

punainen: punaista, punaisessa, punaiseen, punaisesta; millainen, millaista, millaisessa, millaiseen, millaisesta; Lehtinen, Lehtistä, Lehtisessä, Lehtiseen, Lehtisestä; ensimmäinen, ensimmäistä, ensimmäisessä, ensimmäiseen, ensimmäisestä

30. Keväällä

4. Vappuviuhka

Tehdään lasten kanssa vappuviuhka.

Tarvikkeet: Eriväristä silkkipaperia muutama arkki kutakin viuhkaa varten. Puutikku jokaista oppilasta ja opettajaa varten. Liimaa. Saksia.

Työohjeet: Silkkipaperit asetetaan päällekkäin ja taitetaan kahtia. Paperit leikataan ulkoreunasta alkaen noin sentin levyisiksi suikaleiksi. Keskitaitokseen jätetään noin 5 cm:n levyinen osa leikkaamatta. Puutikun toiseen päähän pannaan noin 5 cm:n osuudelle liimaa, samoin silkkipaperin leikkaamattomaan osaan. Paperi kierretään

liiman kohdalta tikun ympärille. Annetaan kuivua. Vappuviuhka on valmis! Kevät voi tulla!

31. Kesällä

2. Taivuta NEN-sanoja!

muurahainen, muurahaista, muurahaisella, muurahaiselle, muurahaiselta;
koululainen, koululaista, koululaisella, koululaiselle, koululaiselta; aikuinen, aikuista, aikuisella, aikuiselle, aikuiselta; suomalainen, suomalaista, suomalaisella, suomalaiselle, suomalaiselta; kärpänen, kärpästä, kärpäsellä, kärpäsellem, kärpäselältä

3. Käännä suomeksi

1. Linnulla on poikasia. 2. Muurahaisella on pesä. 3. Koululaisilla on vapaata. 4. Aikuisilla on kesäloma. 5. Suomalaisella on hieno sauna! 6. Minulla on nälkä.

Kertausta

1. – laatikko, laatikkoa, laatikossa, laatikkoon, laatikosta; pankki, pankkia, pankissa, pankkiin, pankista

– 1. lakista 2. laatikossa 3. pankkiin

2. – nappi, nappia, napissa, nappiin, napista; keppi, keppiä, kepissä, keppiin, kepeistä; lamppu, lamppua, lampussa, lamppuun, lampusta

– 4. nappia 5. keppiä 6. lamppua

3. – rotta, rottaa, rotalla, rotalle, rotalta; Pertti, Perttiä, Pertillä, Pertille, Pertiltä

– 7. Ketulla on paksu turkki. 8. Rotalla on pitkä häntä. 9. Pertillä on mukava kirja.

4. – Islanti, Islannissa, Islantiin, Islannista; luonto, luonnossa, luontoon, luonnosta

– 10. rantaan 11. Islantiin 12. luonnosta

5. – äiti, äitiä, äidillä, äidille, äidiltä; pöytä, pöytää, pöydällä, pöydälle, pöydältä

– 13. kadulla 14. äidille 15. pöydällä

6. – kaupunki, kaupunkia, kaupungissa, kaupunkiin, kaupungista; kenkä, kenkää, kengässä, kenkään, kengästä

– 16. sängyssä 17. kaupungista 18. kengässä

7. hyppää = han/hon hoppar, istuu = han/hon sitter, itket = du gråter, juoksen = jag springer, katsot = du tittar, kuorin = jag skalar, kävelet = de promenerar, laskevat = de räknar

8. hypätä = hoppa, istua = sitta, itkeä = gråta, juosta = springa, katsoa = titta, kuoria = skala, kävellä = promenera, laskea = räknar

9. lähteä, keittää, vaihtaa, hyppiä, pyytää, auttaa, antaa, kirjoittaa, kantaa, lukea, ymmärtää, tehdä, kertoa, leikkiä, tietää, nukkua, nähdä, hoitaa, ehtiä

Taputusharjoituksia

Tässä osassa on ehdotuksia taputusharjoituksiksi, jotka liittyvät kappaleiden sanastoon. Kaikkia taputuksia ei tarvitse tehdä, vaan harjoituksista voi poimia muutaman. Ainakin pitkät taputettavat sanat on hyvä kirjoittaa taululle kaikkien nähtäviksi.

Opettaja ja oppilaat voivat keksiä uusia taputusharjoituksia. Yksittäisen sanan taputtaminen on hyvä keino painaa sana mieleen silloin, kun se ei sinne tahdo jäädä. Ja: taputtaminen voi olla hauskaa. Koko kappaleen voi taputtaa, kaikki sen lauseet ja virkkeet. Ja siitä voi tehdä räpin!

1. Heippa! Mikä sinun nimi on?

- Moi! Hei! Heip-pa! Ter-ve!
- hän, mä, sä, se, on, oon, ei
- Mi-kä? Ku-ka? mi-nä, si-nä, ni-mi, ky-nä, ku-mi, tä-mä
- poi-ka, koi-ra
- kir-ja, vih-ko, tyt-tö, kis-sa

2. Tervehditään!

- a.** – ki-va, ju-na, ta-lo, pe-li, lo-ma, hy-vä, tä-mä
- sii-nä, juus-to, maa-li, myy-dä, sää-li
 - ki-vaa, ju-naa, lo-maa, hy-vää, pe-laa, os-taa, lu-kee, te-kee, sa-noo, pi-tää
 - kuu-luu, kuul-laan, nä-ke-miin, an-teek-si
 - tah-ra, juh-la, näh-dä, teh-dä, läh-te-ä, vih-re-ä
 - näh-dään, teh-dään, läh-de-tään

b. Taputetaan lisää! Opettaja taputtaa tervehdykset ensiksi, ensin yhden tervehdyksen kerrallaan. Sitten vuoro siirtyy oppilaille. Sitten tervehditään oikeasti!

- Heip-pa! Mi-tä kuu-luu? – Hei hei! Kii-tos hy-vää! En-tä sul-le?
- I-han hy-vää. Ki-va näh-dä taas!

- Moi! Ki-va nä-hdä! – Moi! Sa-moin! Ki-va näh-dä su-a-kin!
- On vä-hän kii-re. Kuul-laan pian!
- Moi sit-ten! – Moi vaan!
- Hei do! Nyt täy-tyy men-nä. Näh-dään pi-an! – Joo, näh-dään.

- Hy-vää huo-men-ta! – Huo-men-ta!
- Hy-vää päi-vää! – Päi-vää!
- Hy-vää il-taa! – Il-taa!
- Hy-vää yö-tä! – Hy-vää yö-tä!
- Nä-ke-miin! – Nä-ke-miin!
- O-le hy-vä! – Kii-tos!
- Ol-kaa hy-vät! – Kii-tos! Kiit-ti vaan!
- An-teek-si! – Ei se mi-tään!

3. Koulussa on kivaa!

- On syk-sy, ja kou-lu al-kaa. Kou-lus-sa on ki-vaa! Luo-kas-sa on uu-si op-pi-las, Pet-ri. Mut-ta mis-sä o-pet-ta-ja on? Hän on vie-lä pu-he-li-mes-sa. Kai-san äi-ti soit-taa. Kai-sa ei o-le ter-ve. Hä-nel-lä on kuu-met-ta.
- Mi-tä luok-ka-huo-nees-sa on? Siel-lä on tau-lu, o-pet-ta-jan pöy-tä, pul-pe-tit, ver-hot, maa-pal-lo, kuk-ka ja pal-jon muu-ta. Mi-tä muu-ta siel-lä on?

4. Välitunnilla

- Tyt-tö hyp-pää ruu-tu-a. Tyt-tö hyp-pää na-ru-a. Poi-ka juok-see. Poi-ka pe-laa. Pal-lo pomp-pii. O-pet-ta-ja sei-soo ja val-voo.
- Ty-töt hyp-pää-vät ruu-tu-a. Ty-töt hyp-pää-vät na-ru-a. Po-jat juok-sevat. Po-jat pe-laa-vat. Pal-lot pomp-pivat. Opet-ta-jat sei-so-vat ja val-vovat.

5. Mitä kieltä sinä puhut?

- 2-tavuisia: ruot-si, suo-mi, nor-ja, turk-ki
- 3-tavuisia: so-ra-ni, per-si-a, es-pan-ja, eng-lan-ti
- 4-tavuisia: a-ra-bi-a, suo-ma-lai-nen, ruot-sa-lai-nen
- 6-tavuinen: ruot-sin-suo-ma-lai-nen

6. Retkellä

- ret-kel-le met-sään, e-väät re-pus-sa, voi-lei-pää, me-hu-pul-lo, hup-pa-rit, lenk-ka-rit
- lap-si, lap-set, o-pet-ta-ja, ai-kui-nen,
- kuu-si, män-ty, koi-vu, kuk-ka, sie-ni, ket-tu, per-ho-nen, ma-ja-va, muu-ra-hais-pe-sä, sit-ruu-na-per-ho-nen

– a-pi-la, päi-vän-kak-ka-ra, niit-ty-lei-nik-ki, voi-kuk-ka

7. Kenellä on tumma tukka?

– vyö, ha-me, hat-tu, pai-ta, hui-vi, mek-ko, pi-po, rep-pu, tak-ki
 – hou-sut, ken-gät, far-kut, su-kat, lip-pis
 – kau-la-lii-na, a-lus-pai-ta, vil-la-pai-ta, t-pai-ta, pu-se-ro
 – verk-ka-rit, lenk-ka-rit, kump-pa-rit, la-pa-set, sor-mik-kaat, a-lus-hou-sut, pik-ku-hou-sut, suk-ka-hou-sut

9. Kuinka monta lasta ja aikuista?

- o-pet-ta-ja, op-pi-las, ai-kui-nen, lap-si
 - per-he, i-sä, äi-ti, ty-tär, poi-ka
 - yk-si, kak-si, kol-me, nel-jä, vii-si
 - kak-si las-ta, kak-si ai-kuis-ta

11. Kuinka paljon?

– yk-si, kak-si, kol-me, nel-jä, vii-si, kuu-si, seit-se-män, kah-dek-san, yh-dek-sän, kym-me-nen
 – yk-si-tois-ta, kak-si-tois-ta, kol-me-tois-ta, nel-jä-tois-ta, vii-si-tois-ta, kuu-si-tois-ta, seit-se-män-tois-ta, kah-dek-san-tois-ta, yh-dek-sän-tois-ta, kak-si-kym-men-tä

13. Korkea ja matala talo

– kor-ke-a, ma-ta-la, pai-na-va, ah-ke-ra, vih-re-ä, pu-nai-nen
 – ke-vyt, lais-ka, läm-min, kyl-mä
 – ker-ros-ta-lo, ri-vi-ta-lo, o-ma-ko-ti-ta-lo, a-sun-to, huo-neis-to
 – huo-ne, keit-ti-ö, e-tei-nen, kyl-py-huo-ne, o-lo-huo-ne, ma-kuu-huo-ne, por-taat, a-la-ker-ta, y-lä-ker-ta
 – mi-nun, si-nun, hä-nen, mei-dän, tei-dän, hei-dän
 – meil-lä on, teil-lä on, heil-lä on

14. Oma huone

- o-ma, huo-ne, pie-ni, ki-va, lamp-pu, sän-ky, sei-nä, ju-lis-te, viih-tyi-sä,
- ra-di-o, te-le-vi-si-o,
- kuk-ka-tau-lu, kir-ja-hyl-ly, kir-joi-tus-pöy-tä, vaa-te-ko-me-ro, y-lä-ker-ta, ker-ros-sän-ky,
- ko-me-ron o-vi, rai-dal-li-nen mat-to,
- sei-näl-lä, hyl-lys-sä, ka-tos-sa, lat-ti-al-la, kir-joi-tus-pöy-däl-lä, a-la-ker-ras-sa toi-sel-la sei-näl-lä, pie-nel-lä pöy-däl-lä, i-sol-la pöy-däl-lä,
- sei-nän vie-res-sä, kir-ja-hyl-lyn e-des-sä, ik-ku-nan ää-res-sä, sän-gyn vie-res-sä, sän-gyn toi-sel-la puo-lel-la,

15. Niemisen perheen viikko

- maa-nan-tai, tiis-tai, kes-ki-viik-ko, tors-tai, per-jan-tai, lau-an-tai, sun-nun-tai
- maa-nan-tai-na, tiis-tai-na, kes-ki-viik-ko-na, tors-tai-na, per-jan-tai-na, lau-an-tai-na, sun-nun-tai-na

16. Milloin sinulla on synttärit?

- ins-tru-ment-ti, ins-tru-ment-ti-a, viu-lu, viu-lu-a, pia-no, pia-no-a, hui-lu, hui-lu-a, pe-li, pe-li-ä,
- jää-kiek-ko, jää-kiek-ko-a, jal-ka-pal-lo, jal-ka-pal-lo-a, kä-si-pal-lo, kä-si-pal-lo-a, tie-to-ko-ne-pe-li, tie-to-ko-ne-pe-li-ä
- soit-taa, soi-tat-ko? et-kö soi-ta? pe-la-ta, pe-la-at-ko? et-kö pe-laa? kat-so-a, kat-sot-ko? et-kö kat-so? lu-ke-a, lu-et-ko? et-kö lu-e?

17. Aamiainen

- päi-vä, päi-vä-ni, ni-mi, ni-me-ni, pik-ku-sis-ko, pik-ku-sis-ko-ni
- nel-jän-nel-lä luo-kal-la, kol-man-nel-la luo-kal-la
- meil-le, mi-nul-le, Ce-ci-li-al-le, i-säl-le
- kah-vi, kah-vi-a, leh-ti, leh-te-ä, lei-pä, lei-pää, vii-li, vii-li-ä, puu-ro, puu-ro-a, mai-to, mai-to-a, juis-si, juis-si-a,
- tuo-re-me-hu, tuo-re-me-hu-a, ruis-lei-pä, ruis-lei-pää, mak-ka-ra, mak-ka-raa
- aa-mi-ai-nen, aa-mi-ais-ta, tee, tee-tä,

18. Koulusta kotiin

- sän-ky, sän-gys-sä, sän-kyyn, sän-gys-tä

- ves-sa, ves-sas-sa, ves-saan, ves-sas-ta
- keit-ti-ö, keit-ti-ös-sä, kei-ti-öön, keit-ti-ös-tä
- o-ma huo-ne, o-mas-sa huo-nees-sa, o-maan huo-nee-seen, o-mas-ta huo-nees-ta
- e-tei-nen, e-tei-ses-sä, e-tei-seen, e-tei-ses-tä
- kou-lu, kou-lus-sa, kou-luun, kou-lus-ta
- käy-tä-vä, käy-tä-väs-sä, käy-tä-vään, käy-tä-väs-tä
- luok-ka, luo-kas-sa, luok-kaan, luo-kas-ta
- ruo-ka-la, ruo-ka-las-sa, ruo-ka-laan, ruo-ka-las-ta
- nau-lak-ko, nau-la-kos-sa, nau-lak-koon, nau-la-kos-ta

20. Meidän perheen päivä

- toi-mis-to, toi-mis-tos-sa, toi-mis-toon, toi-mis-tos-ta
- ki-vi-ta-lo, ki-vi-ta-los-sa, ki-vi-ta-loon, ki-vi-ta-los-ta
- pu-he-lin, pu-he-li-mes-sa, pu-he-li-meen, pu-he-li-mes-ta
- kau-pun-ki, kau-pun-gil-la, kau-pun-gil-le, kau-pun-gil-ta
- ta-va-ra-ta-lo, ta-va-ra-ta-los-sa, ta-va-ra-ta-loon, ta-va-ra-ta-los-ta
- ruo-ka-o-sas-to, ruo-ka-o-sas-tol-la, ruo-ka-o-sas-tol-le, ruo-ka-o-sas-tol-ta
- to-ri, to-ril-la, to-ril-le, to-ril-ta
- kir-jas-to, kir-jas-tos-sa, kir-jas-toon, kir-jas-tos-ta

21. Pihalta kadulle

- pi-hal-la, pi-hal-le, pi-hal-ta
- ka-dul-la, ka-dul-le, ka-dul-ta
- va-sem-mal-la, va-sem-mal-le, va-sem-mal-ta
- oi-ke-al-la, oi-ke-al-le, oi-ke-al-ta
- tans-si-sa-li, tans-si-sa-lil-la, tans-si-sa-lil-le, tans-si-sa-lil-ta
- toi-sel-la puo-lel-la, toi-sel-le puo-lel-le, toi-sel-ta puo-lel-ta
- lat-ti-al-la, lat-ti-al-le, lat-ti-al-ta
- jal-ka-pal-lo-ken-täl-lä, jal-ka-pal-lo-ken-täl-le, jal-ka-pal-lo-ken-täl-tä
- ko-to-na, ko-tiin, ko-to-a
- suih-ku, suih-kus-sa, suih-kuun, suih-kus-ta
- soh-va, soh-val-la, soh-val-le, soh-val-ta

22. En mene nukkumaan!

- ol-la, o-len, en o-le, o-let et o-le, on, ei o-le
- tul-la, tu-len, en tu-le, tu-let, et tu-le, tu-lee, ei tu-le
- men-nä, me-nen, en me-ne, me-net, et me-ne, me-nee, ei me-ne
- sa-no-a, sa-non, en sa-no, sa-not, et sa-no, sa-noo, ei sa-no
- syö-dä, syön, en syö, syöt, et syö, syö, ei syö
- kuo-ri-a, kuo-rin, en kuo-ri, kuo-rit, et kuo-ri, kuo-rii, ei kuo-ri
- nau-raa, nau-ran, en nau-ra, nau-rat, et nau-ra, nau-raa, ei nau-ra
- löy-tää, löy-dän, en löy-dä, löy-dät, et löy-dä, löy-tää, ei löy-dä
- läh-te-ä, läh-den, en läh-de, läh-det, et läh-de, läh-tee, ei läh-de
- ot-taa, o-tan, en o-ta, o-tat, et o-ta, ot-taa, ei o-ta
- leik-ki-ä, lei-kin, en lei-ki, lei-kit, et lei-ki, leik-kii, ei lei-ki
- an-taa, an-nan, en an-na, an-nat, et an-na, an-taa, ei an-na

23. Ensin uimaan, sitten syömään!

- ui-da, ui-maan, ui-mas-sa, ui-mas-ta
- vaih-taa, vaih-ta-maan, vaih-ta-mas-sa, vaih-ta-mas-ta
- pu-li-koi-da, pu-li-koi-maan, pu-li-koi-mas-sa, pu-li-koi-mas-ta
- leik-ki-ä, leik-ki-mään, leik-ki-mäs-sä, leik-ki-mäs-tä
- syö-dä, syö-mään, syö-mäs-sä, syö-mäs-tä
- hoi-taa, hoi-ta-maan, hoi-ta-mas-sa, hoi-ta-mas-ta
- kei-nu-a, kei-nu-maan, kei-nu-mas-sa, kei-nu-mas-ta
- it-ke-ä, it-ke-mään, it-ke-mäs-sä, it-ke-mäs-tä
- lu-ke-a, lu-ke-maan, lu-ke-mas-sa, lu-ke-mas-ta
- las-ke-a, las-ke-maan, las-ke-mas-sa, las-ke-mas-ta
- ot-taa, ot-ta-maan, ot-ta-mas-sa, ot-ta-mas-ta
- nuk-ku-a, nuk-ku-maan, nuk-ku-mas-sa, nuk-ku-mas-ta

25. Kaikki veneeseen!

- ke-sä-mök-ki, ke-sä-mö-kil-lä, ke-sä-mö-kil-lä, ke-sä-mö-kil-tä
- ul-lak-ko-huo-ne, ul-lak-ko-huo-nees-sa
- a-la-ker-ta, a-la-ker-ras-sa, a-la-ker-taan, a-la-ker-ras-ta
- ank-ku-roi-da, ank-ku-roi-vat

– kii-ka-roi-da, kii-ka-roi

27. Vuodenajat

- Poh-jois-maat, Is-lan-ti, Nor-ja, Ruot-si, Suo-mi, Tans-ka
- Is-lan-nis-sa, Nor-jas-sa, Ruot-sis-sa, Suo-mes-sa, Tans-ka-sa
- poh-joi-nen, e-te-lä, län-si, i-tä
- poh-joi-ses-sa, e-te-läs-sä, län-nes-sä, i-däs-sä
- vuo-den-a-jat, syk-sy, tal-vi, ke-vät, ke-sä
- syk-syl-lä, tal-vel-la, ke-vääl-lä, ke-säl-lä

29. Talvella

- pak-ka-nen, kak-si-kym-men-tä as-tet-ta, nol-lan y-lä-puo-le-la, suo-ja-ke-li, lu-mi, tuu-li, lun-ta sa-taa
- hiih-tää, luis-tel-la, las-ke-a mä-ke-ä, las-ke-tel-la
- suk-set, luis-ti-met, ul-koi-lu-päi-vä, pulk-ka-mä-ki
- Poh-jois-Ruot-si, E-te-lä-Ruot-si
- lu-mi-lin-na, lu-mi-uk-ko, luu-ta
- muk-ke-lis-mak-ke-lis, las-ki-ai-nen, las-ki-ai-se-na

30. Keväällä

- so-lis-ta, so-li-se-vat; ku-his-ta, ku-hi-see; ko-keil-la, ko-kei-lee; har-joi-tel-la, har-joit-te-lee
- il-mes-ty-ä, il-mes-ty-vät; vir-kis-ty-ä, vir-kis-ty-vät
- vi-her-tää, nä-ky-ä, kuk-ki-a; kur-nut-taa, kur-nut-ta-vat
- he-rä-tä, he-rää-vät; pe-la-ta, pe-laa-vat; hä-vi-tä, hä-vi-ää
- les-ken-leh-ti, si-ni-vuok-ko, val-ko-vuok-ko, o-me-na-puu
- muut-to-lin-nut, e-lä-mä, poi-ka-nen, sam-mak-ko, ket-tu, kar-hu, käär-me

- Lu-mi al-kaa su-laa. Pu-rot so-li-se-vat. Les-ken-leh-det il-mes-ty-vät.
- Si-ni-vuo-kot tu-le-vat. Val-ko-vuo-kot tu-le-vat. Ruo-ho al-kaa vi-her-tää.
- Puis-sa nä-kyy vih-re-ää. O-me-na-puut kuk-ki-vat.

Heippa! 2 – Opettajan opas 32–49

Sisältö

1. Taas tavataan! ... 33
2. Opettajan kanssa juttusilla ... 35
3. Missä kuussa? Kuinka vanha? ... 36
4. Lasketaan! ... 37
5. Syksyn satoa ... 38
6. Kaupungilla ... 39
7. Suunnitelma ... 39
8. Syntymäpäivän aamuna ... 39
9. Kani tuodaan ... 40
10. Söpöstä jutellaan ... 40
11. Pihatalkoot ... 40
12. Kivat juhlat ja kauniit silmät ... 41
13. Mikä sinusta tulee isona? ... 41
14. Katsotaan valokuvia ... 42
15. Leirikoulussa ... 42
16. Maita ja kaupunkeja ... 43
17. Pohjoisessa ja etelässä ... 43
18. Kasvot ... 44
19. Erilaisia oppilaita ... 44
21. Meidän pitää juosta ... 44
22. Lääkəriin ... 44
23. Sairaana ... 45
24. Hilma tuli käymään ... 45
26. Tehdään lettuja! ... 45
28. Pienenä mummo hiihti kouluun ... 45
29. Vanhempi kuin sinä ... 46
30. Kuka on vanhin? ... 46
32. Kun kevät tulee ... 46
33. Kesätouhuja ... 46
- Kertausta ... 47
- Taputusharjoituksia ... 48

1. Taas tavataan!

2. Kirjoitetaan lauseita!

Tehtävä tehdään yhteistyönä.

A. Sanoja jotka opettaja kirjoittaa taululle:

koulu, alkaa, loppua, poika – pojat, seisoo, yksinään, jutella, opettaja, portaat – portailla, oppilaat, katsoa, samaan suuntaan

Keskustellaan sanojen ja muotojen merkityksistä, jos ne ovat oppilaille epäselviä. Sen jälkeen mietitään yhdessä, mitä seuraavat ruotsinkieliset lauseet ovat suomeksi.

Käännettävät lauseet

1. Skolan börjar igen. 2. Pojken står ensam. 3. Sami börjar småprata. 4. Pojkarna börjar brottas. 5. Läraren står på trappan. 6. Eleverna tittar åt samma håll.

Esimerkkejä käännöksiksi:

1. Koulu alkaa taas. 2. Poika seisoo yksinään. 3. Sami alkaa jutella. 4. Pojat alkavat painia. 5. Opettaja seisoo portailla. 6. Oppilaat katsovat samaan suuntaan.

Opettaja kirjoittaa käännökset taululle, ja oppilaat jäljentävät ne. Lopuksi tarkastellaan lauseita.

Kaikissa ruotsinkielisissä lauseissa on substantiivin määräinen muoto (skolan, pojken, pojkarna, läraren, eleverna), ja suomenkielisissä lauseissa on substantiivin nominatiivimuoto (koulu, poika, Sami, pojat, opettaja, oppilaat) ja kongruoiva² verbi.

(Opettaja ei kuitenkaan käytä puheessaan sanoja ”subjekti”, ”substantiivi”, ”määräinen”, ”nominatiivi” vaan osoittaa erot alleviivauksin ja selostamalla lauseita ja käyttää esimerkiksi nimityksiä sana, n-muoto, na-muoto, perusmuoto.)

B. Tehtävää voi jatkaa seuraavalla tunnilla

Lisää sanoja jotka opettaja kirjoittaa taululle:

luokkaan, tulla, uusi, pihalle, koululaiset, kadulla, ajaa, auto, kentällä, juosta, lapset, metsässä, olla, muurahaispesä, kasvaa, marjat

Keskustellaan sanojen ja muotojen merkityksistä, jos ne ovat oppilaille epäselviä. Sen jälkeen mietitään taas yhdessä, mitä ruotsinkieliset lauseet ovat suomeksi. Opettaja kirjoittaa käännökset taululle, ja oppilaat jäljentävät ne.

Käännettävät lauseet

1. Det kommer en ny lärare till klassen. 2. Skolelever kommer till skolgården. 3. En bil åker på gatan. 4. Det springer barn på planen. 5. Det finns en myrstacke i skogen. 6. Det växer bär i skogen.

² Kongruoidea tarkoittaa, että sanat sopeutuvat toisiinsa, esimerkiksi että predikaatti sopeutuu subjektin persoonaan ja lukuun: Minä juoksen. Tytöt juoksevat.

Esimerkkejä käännöksiksi

1. Luokkaan tulee uusi opettaja. 2. Pihalle tulee koululaisia. 3. Kadulla ajaa auto. 4. Kentällä juoksee lapsia. 5. Metsässä on muurahaispesä. 6. Metsässä kasvaa marjoja.

Lopuksi tarkastellaan lauseita

- Kaikissa ruotsinkielisissä lauseissa on subjektina substantiivin epämääräinen muoto (en ny lärare, skolelever, en bil, barn, en myrstacke, bär).
- Suurimmassa osassa lauseita on muodollinen subjekti det. Se voidaan lisätä lauseisiin, jos sitä ei ennestään ole; samalla sanajärjestystä täytyy hieman muuttaa.
- Suomenkielisissä lauseissa subjektina on substantiivin yksikön nominatiivi (perusmuoto) tai monikon partitiivi (A-sija) (uusi opettaja, koululaisia, auto, lapsia, muurahaispesä, marjoja) ja predikaatti on aina hän/se-muodossa.
- Suomenkieliset lauseet myös alkavat paikanilmauksella (luokkaan, pihalle, kadulla, kentällä, metsässä).

(Opettaja ei kuitenkaan käytä puheessaan sanoja subjekti, substantiivi, epämääräinen, nominatiivi ja monikon partitiivi vaan osoittaa erot alleviivauksin ja selostamalla lauseita).

3. Vokaalisointu

Opettaja näyttää kunkin tehtävän alussa, miten on tarkoitus tehdä. Ensimmäiset tehtävät (a ja b sekä c-tehtävästä inessiivitehtävä) tehdään yhdessä tunnilla. Loput tehtävät annetaan kotiläksyksi tai tehdään myöhemmin lukukauden aikana.

a. Mitä vokaaleja seuraavissa sanoissa on?

- Alleviivaa takavokaaleja sisältävät sanat punaisella. Sanat ovat: jono, juna, katu, koulu, kuva, luokka, maja, talo, sauna, sota, vauva
- Alleviivaa etuvokaaleja sisältävät sanat sinisellä. Sanat ovat: hylly, jörö, kylpy, kynä, käpy, mökä, särö, tyttö, tämä
- Alleviivaa neutraaleja vokaaleja sisältävä sanat mustalla. Sanat ovat: kieli, kivi, liike, peili, perhe

b. Mitä neutraaleja, taka- tai etuvokaaleja seuraavissa sanoissa on?

- Alleviivaa punaisella sanat, joissa on neutraaleja ja takavokaaleja. Sanat ovat: huone, ikkuna, kaunis, keitto, piha, poika, sali, pipo, kiva, sali, keinu
- Alleviivaa sinisellä sanat, joissa on neutraaleja ja etuvokaaleja. Sanat ovat: isä, keittiö, kesä, seinä, setä, syli, säiliö, täti, pyhä

c. Taka- vai etuvokaalinen päätte?

- hyllyssä, jonossa, koulussa, kuvassa, majassa, peilissä, talossa, saunassa
- kesällä, kynällä, pihalla, päivällä, seinällä, syksyllä, tiellä, torilla
- istuvat, itkevät, juovat, kertovat, menevät, ottavat, tykkäävät
- istutko, itketkö, juotko, kerrotko, menetkö, otatko, tykkätkö

4. Verbin perusmuoto, persoonapronominit ja verbin persoonamuodot

a. Verbin perusmuoto

brottas = painia, komma = tulla, börja = alkaa, kramas = halia, flytta = muuttaa, lära sig = oppia, få = saada, se = nähdä, gå, åka = mennä, småprata = jutella, hinna = ehtiä, stå = seisoa, hälsa = tervehtiä, titta = katsoa, höras = kuulua, vara = olla

b. Kirjoita suomenkieliset persoonapronominit

Yleiskielessä: yksikkö: 1. minä 2. sinä 3. hän; monikko: 1. me 2. te 3. he

Puhekielessä: yksikkö: 1. minä, mä, mää, mie 2. sä, sää, sie 3. se, hän; monikko: 1. me, myö 2. te, työ 3. ne, he, hyö

c. Sano tai kirjoita seuraavat lauseet suomen yleiskielellä

1. Minä istun sohvalla. 2. Hän laulaa kauniisti. 3. Sinä opit nopeasti. 4. Me asumme Ruotsissa. 5. He matkustavat Suomeen. 6. Te kirjoitatte sievästi. 7. Hän ei puhu paljon. 8. Me emme osta jäätelöä tänään. 9. Minä haluan ostaa jäätelöä! 10. Hän osaa laulaa. 11. Osaatko laskea suomeksi? 12. Nuoret haluavat muuttaa Tukholmaan. 13. On kiva piirtää.

2. Opettajan kanssa juttusilla

3. Perusmuoto, A-sija ja N-sija

Tunnista! (G = grundform, A = A-kasus, N = N-kasus)

1. Opettaja tulee sisään viimeisenä. G 2. He etsivät oikean kokoista pulpettia ja tuolia. A 3. Missä te kävitte? G 4. Missä sinä kävit? G 5. Minä kävin uimassa joka päivä. G 6. Mä kävin eläintarhassa. G 7. Joku kävi Korkeasaarella. G 8. Joku kävi mummon luona. N 9. Meillä on kaksi venettä. N 10. Vauva syntyy lokakuussa. G 11. Opettajan vauva syntyy lokakuussa. N 12. Tindra miettii. G 13. Petri kysyy. G 14. Missä kuussa sinä olet syntynyt, ope? G 15. Liisalla on kolme sisarta. A

4. Paikallissijat (sisäpaikallissijat): SSA = ssa tai ssä (inessiivi); VN = vokaali + n (illatiivi), STA = sta tai stä (elatiivi)

1. Oppilaat menevät luokkaan. VN 2. Nyt he juoksevat ulos koulusta. STA 3. Minä kävin Korkeasaarella. SSA 4. Minä kävin Suomessa. SSA 5. Minä kävin huvipuistossa. SSA 6. Lapset kertovat kesästä. STA 7. Lapset menevät huvipuistoon. VN 8. Nyt he tulevat huvipuistosta. STA 9. Majassa on kiva leikkiä. SSA 10. Mä kävin eläintarhassa. SSA 11. Minä kävin Uumajassa. SSA 12. Hän lähtee Lontooseen. VN 13. Satamassa on kaksi laivaa. SSA 14. Kissa kiipeää puuhun. VN 15. Äiti tulee huoneeseen. VN

5. Yleiskieltä – puhekieltä

Yleiskielellä: minä mietin, sinä mietit, hän miettii, me mietimme, te mietitte, he miettivät; minä kerron, sinä kerrot, hän kertoo, me kerromme, te kerrotte, he kertovat; minä alan, sinä alat, hän alkaa, me alamme, te alatte, he alkavat

Puhekielellä yleensä: mä mietin, sä mietit, se miettii, me mietitään, te mietitte, ne mietti; mä kerron, sä kerrot, se kertoo, me kerrotaan, te kerrotte, ne kertoo; mä alan, sä alat, se alkaa, me aletaan, te alatte, ne alkaa

6. Käännä suomeksi!

1. Missä sinä asut? 2. (Minä) asun Malmössä. 3. Matkustatko sinä aina junalla Tukholmaan? 4. Kyllä, minä nukun aina junassa. 5. Nukutko makuuvaunussa? 6. Kyllä. Isä sanoo, että se ei maksa paljon.

7. Uusi aikamuoto

– Opettaja miettii oppilaiden kanssa tehtävään valmiiksi kirjoitettujen verbimuotojen merkityksiä. Ne kirjoitetaan riveille.

Tehkää lopuksi tehtävä

Kaikki nämä kuvaavat tapahtumaa, joka sattui aikaisemmin, esimerkiksi eilen. Näiden muotojen tunnuksena on yleensä i. Joissakin tapauksissa tunnus on si.

3. Missä kuussa? Kuinka vanha?

2. Kuukausien nimet

1. tammikuu 2. helmikuu 3. maaliskuu 4. huhtikuu 5. toukokuu 6. kesäkuu 7. heinäkuu 8. elokuu 9. syyskuu 10. lokakuu 11. marraskuu 12. joulukuu

4. Missä kuussa?

Milloin on uusivuosi? (tammikuussa) Missä kuussa on laskiainen? (helmikuussa) Koska on pääsiäinen? (maaliskuussa tai huhtikuussa, maaliskuu- tai huhtikuussa) Entä vappu? (toukokuussa) Entä helatorstai? (toukokuussa) Milloin on helluntai? (toukokuussa tai kesäkuussa, touko- tai kesäkuussa) Missä kuussa on Ruotsin kansallispäivä? (kesäkuussa) Entä missä kuussa on juhannus? (kesäkuussa) Entä pyhäinpäivä? (marraskuussa) Missä kuussa on Suomen itsenäisyyspäivä? (joulukuussa) Entä joulu? (joulukuussa) Missä kuussa on urheiluloma? (helmikuussa tai maaliskuussa, helmi- tai maaliskuussa) Missä kuussa on syysloma? (marraskuussa) Missä kuussa on kesäloma? (kesäkuussa, heinäkuussa ja elokuussa, kesä-, heinä- ja elokuussa)

5. Omistusliite

a. minun taloni = mitt hus, sinun autosi = din bil, hänen kaverinsa = hans/hennes kompis, meidän ajanlaskumme = vår tideräkning, teidän pihanne = er gård, heidän opettajansa = deras lärare

b. minun nimeni = mitt namn, sinun isäsi = din pappa, hänen mahansa = hans/hennes mage, meidän kellomme = vår klocka, teidän kirjanne = er bok, heidän siskonsa = deras syster

4. Lasketaan!

Kerrataan ensin lukusanat yhdestä kolmeenkymmeneen ja kymmenluvut neljästäkymmenestä sataan. Opettaja kirjoittaa luvut numeroin taululle ja kirjaimin ne sanat, jotka tuottavat vaikeuksia.

Opettaja kysyy esim. Kuinka monta tuntia teillä on englantia/matematiikkaa/ ruotsia/suomea (viikossa)? Kuinka vanha sinä olet?
Opettaja pyytää oppilaita kysymään opettajan omaa ikää ja vastaa kysymykseen.

Puhutaan vanhempien ja isovanhempien iästä samalla tavalla. Samoin kotipaikkakunnan iästä, Tukholman iästä, Helsingin iästä. (Tukholma perustettiin nykyiselle paikalleen 1200-luvulla. Kustaa Vaasa perusti Helsingin vuonna 1550.) Mietitään kuinka paljon asukkaita on Ruotsissa, kuinka paljon Suomessa ja muissa mieleen tulevilla mailla. Kuinka paljon kotipaikkakunnalla on asukkaita, kuinka paljon Tukholmassa, Helsingissä, jollakin muulla Ruotsin tai Suomen tai jonkin muun maan paikkakunnalla.

Taputusharjoitusharjoituksia:

– Ensimmäinen yhdestä kymmeneen. – Sitten 11:stä 20:een. – Sitten 21:stä 30:een. – Sitten kymmenluvut 20:stä 90:een. – Lopuksi sata, tuhat, miljoona ja miljardi.

Opettaja painottaa A-sijan (partitiivin) käyttöä lukusanoissa.

Perusmuoto (nominatiivi): Silloin, kun on kysymys (vain yhdestä) kymmenestä, sadasta tai tuhannesta. Sanaa yksi ei käytetä. Opettaja kirjoittaa taululle:

– kymmenen, sata, tuhat, miljoona, miljardi

A-sija (partitiivi): Silloin, kun lukusana alkaa sanoilla kaksi ja siitä ylöspäin.

– kymmenluvuissa: kaksikymmentä, kolmekymmentä, neljäkymmentä, viisikymmentä, kuusikymmentä, seitsemänkymmentä, kahdeksänkymmentä, yhdeksänkymmentä

– sata- ja tuhatluvuissa: kaksisataa, kolmesataa, neljäsataa, viisisataa jne., kaksituhatta, kolmetuhatta, neljätuhatta, viisituhatta jne.

– miljoonissa ja miljardeissa: kaksi miljoonaa, kolme miljoonaa, neljä miljoonaa, viisi miljoonaa jne., kaksi miljardia, kolme miljardia, neljä miljardia, vii miljardia jne.

Lukusanaleikki:

Oppilaat sanovat lukusanoja ketjussa, yhden vuorollaan. Luettelemisesta voi tehdä hauskan leikin sitten, kun sanat on kutakuinkin opittu. Esim. opettaja aloittaa sanomalla 10, ensimmäinen oppilas jatkaa sanomalla 20, seuraava sanoo 30 jne. Kun on päästy 90:een, aloitetaan sataluvut. Ensimmäinen sanoo 100, toinen 200, kolmas 300 jne. Sitten tulevat tuhatluvut, kymmenettuhannet, sadattuhannet, miljoona, kaksi miljoonaa, kolme miljoonaa jne., sitten miljardit samalla tavalla.

Ensimmäinen kannattaa sanoa tasalukuja, esim. 20, 30, 40 jne. Myöhemmin voi ottaa lueteltavaksi muita lukuja, esim. 200, 201, 202, 203 jne., 340, 341, 342, 343 jne.

Leikkiä voi toistaa vuoden aikana aina, kun jää aikaa. Lukusanat painuvat siten mieleen ja niiden käytöstä tulee automaattista.

1. Laske!

1. $14 + 10 = 24$, $23 + 18 = 41$, $44 + 32 = 76$, $56 + 34 = 90$, $83 + 16 = 99$
2. $23 - 18 = 5$, $65 - 13 = 52$, $81 - 45 = 36$, $96 - 15 = 81$, $77 - 21 = 56$
3. $123 + 245 = 368$, $102 + 200 = 302$, $544 + 387 = 931$, $673 + 420 = 1093$, $549 + 326 = 875$
4. $1000 + 500 = 1500$, $1300 - 100 = 1200$, $1000 + 800 = 1800$, $2000 - 1000 = 1000$, $3000 + 3000 = 6000$

2. Opettele sanomaan lukuja

100 vuotta = sata vuotta, 350 vuotta sitten = kolmesataaviisikymmentä vuotta sitten, vuonna 1900 = vuonna tuhatyhdeksänsataa, 560 vuotta = viisisataakuusikymmentä vuotta, 1600-luvulla = tuhatkuusisataa luvulla, yli 5 000 000 = yli viisi miljoonaa, vuonna 2009 = vuonna kaksituhatta yhdeksän, 9 000 000 asukasta = yhdeksän miljoonaa asukasta

5. Syksyn satoa

4. Passiivi

Ensin tehdään oppilaiden kanssa tehtävä. Sitten kysytään oppilailta, tietääkö lauseista kuka esim. niittää, kuka panee talteen, kuka korjaa? – Ei, tekijää ei ole mainittu. Tällaista verbimuotoa sanotaan passiiviksi.

5. Tee passiivimuotoja

poimia – poimitaan, säilöä – säilötään, saunoa – saunotaan, sanoa – sanotaan, leipoa – leivotaan, leikkiä – leikitään, pakastaa – pakastetaan, ratsastaa – ratsastetaan, nauraa – nauretaan, kirjoittaa – kirjoitetaan, nähdä – nähdään, tehdä – tehdään, juoda – juodaan, viedä – viedään, tulla – tullaan, panna – pannaan, paketoita – paketoitaan, ajatella – ajatellaan, osata – osataan, tiskata – tiskataan

6. Tee kielteisiä muotoja

poimitaan – ei saunota, saunotaan – ei saunota, pakastetaan – ei pakasteta, kirjoitetaan – ei kirjoiteta, tehdään – ei tehdä, tullaan – ei tulla, paketoitaan – ei paketoita, hymyillään – ei hymyillä, pannaan – ei panna, tiskataan – ei tiskata

6. Kaupungilla

3. Muuta i-muotoon

1. istuin 2. katsoin 3. puhuit 4. pysähdyin 5. astuit 6. sanoin 7. kysyit 8. leivoit 9. nukuin 10. kerroin 11. istui 12. katsoi 13. puhui 14. pysähtyi 15. astui 16. sanoi 17. riippui 18. leipoi 19. nukkui 20. kertoi 21. poimin 22. opin 23. yskit 24. laskin 25. luit 26. lähdit 27. omistin 28. opetit 29. heitin 30. vedit

4. Mihin eläimet kuuluvat?

navetta – karitsa, lammas, lehmä, possu, sika, vasikka; kanala – kalkkuna, kana, kukko; talli – hevonen, varsa; akvaario – kultakala, miljoonakala; koti – hamsteri, kanarialintu, kani, kilpikonna, kissa, koira, marsu, minipossu; undulaatti, valkoinen hiiri

7. Suunnitelma

2. Vielä i-muoto

1. yski 2. poimi 3. pyöri 4. lähti 5. laski 6. luki 7. omisti 8. opetti 9. heitti 10. yritti 11. laitoin 12. kannoit 13. painoin 14. aloit 15. maksoin 16. laittoi 17. jaksoi 18. satoi 19. alkoi 20. maksoi 21. myi (möi) 22. jäi 23. joi 24. toi 25. vei 26. tiesin 27. ymmärsit 28. kielsi 29. tunsin 30. piirsit

8. Syntymäpäivän aamuna

2. Passiivimuotoja

puhua – puhutaan, sanoa – sanotaan, poimia – poimitaan, yskiä – yskitään, kertoa – kerrotaan, keinua – keinutaan, kantaa – kannetaan, ostaa – ostetaan, kirjoittaa – kirjoitetaan, työntää – työnnetään, tietää – tiedetään, piirtää – piirretään; saada – saadaan, syödä – syödään, nähdä – nähdään, tehdä – tehdään, tulla – tullaan, ajatella – ajatellaan, pyöräillä – pyöräillään, hyväillä – hyväillään, panna – pannaan, mennä – mennään, pestä – pestään, palata – palataan, kuvata – kuvataan, herätä – herätään

9. Kani tuodaan

5. Kysymyssanat

1. Mihin? = Vart? 2. Mikä? = Vad? 3. Mitä? = Vad? T.ex. Mitä siellä on? (Kun ei tarkkaan tiedä vastausta.) Mitä nämä ovat? (Monikko.) Mitä? ('Mitä sanoit?') 4. Missä? = Var? 5. Mistä? = Varifrån? 6. Millainen? = Hurdan? 7. Minkälainen? = Hurdan? 8. Miten? = Hur? 9. Miten vanha? = Hur gammal? 10. Milloin? = När? 11. Koska? = När? 12. Kuinka paljon? = Hur mycket? 13. Kuinka vanha? = Hur gammal? 14. Miksi? = Varför? 15. Kuka? = Vem? 16. Kenelle? = Till/för vem? 17. Kenellä? = Vem har? 18. Keneltä? = Av/från vem?

6. Kirjoita kysymyksiä suomeksi

1. Mikä sinun nimi/nimesi on? 2. Mitä sinä teet? 3. Missä sinä asut? 4. Mihin sinä menet? 5. Mistä sinä tulet? 6. Kuinka vanha sinä olet? 7. Kuka hän on?

10. Söpöstä jutellaan

5. Kirjoita suomeksi

1. Maija oppi kaikki kirjaimet. Kanit oppivat kaiken. 2. Äiti osti salaattia. Sami ja Liinu ostivat jätskiä. 3. Liinu otti suklaajätskiä. Sami otti pehmistä. 4. Tiesitkö sen? Minä tiesin! 5. Hän ymmärsi kaiken. Tytöt ymmärsivät. 6. Liinu taisi ymmärtää. He taisivat ymmärtää.

6. Kysymys ja vastaus

a. Onko tämä kani sinun? – On. Se on minun. b. Kenen tämä koira on? – Se on minun, Maijan. c. Onko tuo meidän kani? – On. Se on meidän. d. Onko tuo kirja hänen? – On. Se on hänen. e. Onko tämä talo heidän? – On. Se on heidän. f. Entä onko tämä auto teidän? – Kyllä se on meidän.

11. Pihatalkoot

2. KO-kysymyksiä

a. Verbi+KO-kysymykset

1. Oletko sinä onnellinen? 2. Tuliko hän iloiseksi? 3. Mennäänkö kotiin? 4. Juotko sinä kaakaota? 5. Ostavatko he kengät?

b. Muut KO-kysymykset

1. Mekö saadaan tulla mukaan? 2. Sinäkö tulet mukaan? 3. Meillekö tulee vieraita? 4. Liinullako on nälkä? 5. Nytkö lähdemme?

3. Mitä tehtiin?

b. Muodosta passiivimuotoja

sanoa – sanottiin, istua – istuttiin, kysyä – kysyttiin, lähteä – lähdettiin kertoa – kerrottiin ottaa – otettiin, ostaa – ostettiin, keittää – keitettiin, kirjoittaa – kirjoitettiin, käydä – käytiin, saada – saatiin, kävellä – käveltiin, ajatella – ajateltiin, udella – udeltiin, olla – oltiin, juosta – juostiin, pelata – pelattiin, tarvita – tarvittiin

5. Yleiskieli – puhekieli

juua – juoda, kahavi – kahvi, kirija – kirja, kulukia – kulkea, kylmä – kylmä, lukia – lukea, lähtiä – lähteä, musta – minusta, myyä – myydä/myödä, pehemiä – pehmeä, siitä – hänestä, sohova – sohva, susta – sinusta, syyä – syödä

12. Kivat juhlat ja kauniit silmät

2. Juhlat ja silmät

- a. 3. sievät kahvikupit 4. kosteat pusut 5. samanväriset kengät
 b. 8. Nämä ovat punaiset. 9. Nämä ovat samanväriset. 10. Nämä ovat valkoiset.
 c. Sakset ovat tylsät. Stereot ovat vanhat. Päättäjäiset olivat iloiset. Häät olivat juhlalliset. Kasvot ovat pyöreät.

3. VS-sanat

a. kalliit, kauniit, valmiit b. vieraat, pensaat, pylväät, patsaat, oppilaat c. jänikset, varikset, korvikset, kirppikset, lippikset, nahkikset, roskikset

13. Mikä sinusta tulee isona?

3. STA-muotoja käytössä

1. Minusta tulee kirjailija. 2. Ovatko sinusta/sinun mielestä(si) minun uudet vaatteet/vaatteeni ovat hienot? 3. Hänestä tulee taiteilija. 4. Tuleeko hänestä ammattijalkapalloilija? 5. Isästä/ isän mielestä filmi/elokuva on hyvä. 6. Meistä tulee valokuvamalleja. 7. Onko teistä/teidän mielestä(nne) nyt lämmintä? 8. Kaikista lapsista tulee jotakin. 9. Oliko filmi/elokuva heistä/ heidän mielestä(än) pitkä? 10. Mikä Linuksesta tulee? 11. Onko Tiinasta/Tiinan mielestä täällä jännittävää/jännää? 12. Kaneista porkkana maistuu hyvältä.

4. Erilaisia monikkomuotoja

Ensin käydään läpi seuraavaan tehtävään painetut sanat. Opettaja sanoo ensin sanan, sitten lapset toistavat sanan perässä. Sitten opettaja sanoo seuraavan, ja lapset toistavat sen.

1. opettajia 2. lapsia 3. vieraita 4. oppilaita 5. lääkäreitä 6. bussinkuljettajia 7. taiteilijoita 8. mäkihyppääjiä 9. urheilijoita 10. muusikoita 11. äitejä 12. kaneja 13. kirjailijoita 14. kokkeja

Lopuksi kirjoitetaan joitakin sanoja viivoille, jos jää aikaan.

14. Katsotaan valokuvia

2. Sanoja yksikössä ja monikossa

a. valokuvaa – valokuvia, köyhää – köyhiä, pitkää – pitkiä, nuorta – nuoria, lasta – lapsia, ihmistä – ihmisiä, kiinnostunutta – kiinnostuneita, oikeutta – oikeuksia, vaatetta – vaatteita, nättiä – nättejä, hienoa – hienoja

b. 1. huonommissa asunnoissa 2. kouluissa ei ollut 3. ihmisillä ei ollut 4. tanssipaikoille 5. tytöillä oli 6. pojilla oli 7. kaupungeissa, tehtaissa, palvelijoina 8. isoissa maataloissa

3. Kerrataan vastakohtia!

1. iso – pieni 2. matala – korkea 3. leveä – kapea 4. pitkä – lyhyt 5. painava – kevyt 6. helppo – vaikea

4. Kirjoita suomeksi!

1. Pöytä on korkea, mutta tuoli on matala. 2. Suomen läksy on helppo, mutta matikan läksy on vaikea. 3. Norsu on iso, mutta kani on pieni. 4. Katu on leveä, mutta polku on kapea. 5. Kivi on painava, mutta höyhen on kevyt. 6. Matka Suomeen on pitkä, mutta matka kotiin (= kotimatka) on lyhyt.

15. Leirikoulussa

3. Vokaalinmuutoksia ennen i:tä.

puukko, puukolla, puukoilla; matto, matolla, matoilla; kätkö, kätkössä, kätköissä; tyttö, tytöllä, tytöillä; pönttö, pönttössä, pöntöissä; katu, kadulla, kaduilla; reppu, repussa, repuissa; koulu, koulussa, kouluissa; hylly, hyllyllä, hyllyillä; käpy, kävyssä, kävyissä; sänky, sängyssä, sängyissä; kivi, kivellä, kivillä; kieli, kielellä, kielillä; lehti, lehdessä, lehdissä; ihminen, ihmisellä, ihmisillä; punainen, punaisessa, punaisissa; iloinen, iloisella, iloisilla; puhelin, puhelimesta, puhelimissa; avain, avaimella, avaimilla; soitin, soittimella, soittimilla; kysymys, kysymyksessä, kysymyksissä; vastaus, vastauksessa, vastauksissa; kerros, kerroksessa, kerroksissa

16. Maita ja kaupunkeja

2. Mitä nämä ovat suomeksi!

Sverige – Ruotsi, Finland – Suomi, Norge – Norja, Danmark – Tanska, Island – Islanti

3. Monta maata ja paljon maita

a. monta maata, monta autoa, monta lasta, monta aikuista, monta taloa, monta kania, monta pullaa, monta voileipää

b. paljon maita, paljon autoja, paljon lapsia, paljon aikuisia, paljon taloja, paljon kaneja, paljon pullia, paljon voileipiä

c. paljon ruokaa, paljon maitoa, paljon jäätelöä, paljon makaronilaatikkaa, paljon puuroa, paljon pitsaa, paljon perunamuussia, paljon mehua

4. Taivutetaan maan nimiä!

Islanti, Islannissa, Islantiin; Englanti, Englannissa, Englantiin; Hollanti, Hollannissa, Hollantiin; Irlanti, Irlannissa, Irlantiin

5. Kirjoita lauseita!

1. Moskova on Venäjällä. 2. Ruotsin pääkaupunki on Tukholma. 3. Helsinki on Suomen pääkaupunki. 4. Sirpa asuu Hollannissa. 5. Hän tulee Ruotsiin kesällä. 6. Sitten lähemme Suomeen. 7. Haluan käydä Irlannissa. 8. Miten Englantiin pääsee/voi mennä?

6. Vielä monikko

kynillä, pöydillä, hyvillä ystävillä; pojilla, kuvilla, junilla, lomilla, asemilla, omilla koirilla; kartoissa, perunoissa, kirjoissa, samoissa tarinoissa, kivoissa kirjoissa, hauskoista kissoista

17. Pohjoisessa ja etelässä

5. Aina vain monikko

pankeissa, tuoleilla, laseissa, toreilla, salaateissa, mökeissä; puissa, päissä, huoneissa, veneissä, rikkaissa maissa, harmaissa koneissa, kauniissa katseissa, kalliissa hameissa

18. Kasvot

2. Taas monikko!

a. 1. töissä 2. vöillä 3. teillä 4. soilla

c. nämä talot, näissä taloissa; nämä koirat, näillä koirilla on; nämä kissat, näillä kissoilla on; nuo talot, noissa taloissa; nuo koirat, noilla koirilla on, nuo kissat, noilla kissoilla on

19. Erilaisia oppilaita

2. Yksiköstä monikkoon

a. kaivoissa, pelloilla, kouluissa, keinuissa, tyttöillä on, hyllyillä

b. nenillä, kynillä, kengissä, sedillä on, hyvinä päivinä

c. suilla, kuissa, päissä, luuta

d. oppilailla on, kauniissa huoneissa, kalliissa vaatteissa

21. Meidän pitää juosta

2. Meidän pitää juosta

Minun pitää juosta. Sinun täytyy juoda maitoa. Minun pitää/täytyy lukea. Sinun pitää/täytyy laskea. Hänen pitää/täytyy syödä. Meidän pitää/täytyy nukkua. Teidän pitää/täytyy herätä. Heidän pitää/täytyy nousta. Äidin pitää/täytyy lähteä töihin. Isän pitää/täytyy viedä pikkuveli esikouluun. Lasten pitää/täytyy käydä koulua.

4. Kirjoita eri persoonissa

lukea: luen, luet, lukee; kertoa: kerron, kerrot, kertoo; lentää: lennän, lennät, lentää; miettiä: mietin, mietit, miettii; herättää: herätän, herätät, herättää; ehtiä: ehdin, ehdit, ehtii; kiirehtiä: kiirehdin, kiirehdit, kiirehtii; viedä: vien, viet, vie; syödä: syön, syöt, syö; saada: saan, saat, saa; tuoda: tuon, tuot, tuo

22. Lääkäriin

4. Mitä tapahtui?

tunsi, oli, paleli, kävivät, mittasivat, toivat, koetti, soitti, nukahti, näki, kertoi, saikohan

23. Sairaana

5. Suomensuomea ja ruotsinsuomea

1. kurkkupastilli – b. kurkkutabletti 2. kännykän akku – d. mobiilin patteri 3. laskiaispulla – e. semla 4. lämpöpatteri – a. elementti 5. omakotitalo – f. villa 6. sämpylä – c. lillfranska

24. Hilma tuli käymään

2. ryntäsi, rupesi, tuumasi, kakkasi, pyysi, seurasi
 3. tiesi, tunsu, ymmärsi, huomasi, halusi, vastasi, uskalsi, tykkäsi, huusi, rakensi
 4. 1. Helmi halusi maitoa. 2. Hän huusi äitiä. 3. Poika rakensi lumilinnaa. 4. Tyttö tykkäsi, että leipä oli hyvää. 5. Hän ymmärsi suomea.

26. Tehdään lettuja!

5. Puhukaa yhdessä!

Keskustelkaa ryhmässä, mistä vihanneksista, marjoista ja hedelmistä pidätte. Antakaa puheenvuoron kulkea eteenpäin ryhmässä.

1. Esimerkiksi näin voitte tehdä

Opettaja aloittaa sanomalla: Minusta tomaatti on hyvää. Onko sinusta tomaatti hyvää?

Oppilas vastaa: Ei (ole). Minusta tomaatti on pahaa. Minusta kurkku on hyvää. Onko sinusta kurkku hyvää?

Seuraava oppilas vastaa: Ei (ole). Minusta kurkku on pahaa. Minusta....

Jatkakaa, kunnes kaikki ovat sanoneet, mikä heistä on hyvää.

2. Sen jälkeen vaihdatte ilmausta.

Opettaja aloittaa sanomalla: Minusta tomaatti on parempaa kuin kurkku. Kumpi sinusta on parempaa, tomaatti vai kurkku?

Oppilas vastaa: Tomaatti. Kumpi sinusta on parempaa herneet vai viinirypäleet?

Seuraava oppilas vastaa: Viinirypäleet. Kumpi sinusta on parempaa,...

Jatkakaa, kunnes kaikki oppilaat ovat vastanneet.

28. Pienenä Mummo hiihti kouluun

3. Myönteinen kielteiseksi

en tullut, en asunut, en käynyt, en syönyt, en juonut, en istunut, en ajanut, en leikkinyt

29. Vanhempi kuin sinä

3. Yhtä korkea kuin

2. yhtä matala 3. yhtä vanha 4. yhtä nuori 5. yhtä pitkä 6. yhtä iso

30. Kuka on vanhin?

5. Sukuselvitys

1. Heidän nimensä ovat Hilja ja Yrjö. 2. He ovat Sannan, Johannan, Eskon, Ilkan ja Artun isän vanhempia. 3. He ovat Peterin, Viktorin ja Simonin äidin vanhempia. 4. Heillä on kahdeksan lastenlasta. 5. He ovat serkuksia. 6. Sanna, Johanna, Esko, Peter, Viktor, Ilkka ja Arttu ovat Simonin serkkuja. 7. Heillä on kuusi serkkua.

6. Sukulaisia suomeksi

son = poika, dotter = tytär, mamma = äiti, pappa = isä, syster = sisko, sisar, bror = veli, kusin = serkku, moster, faster = täti, farbror = setä, morbror = eno, mormor, farmor = mummo, mummu, mummi, isoäiti, morfar, farfar = vaari, ukki, pappa, isoisä

32. Kun kevät tulee

3. Kirjoita suomeksi

1. Lapset ovat iloisia. 2. Täällä on kukkia. 3. Te olette taitavia. 4. Ne ovat valmiita. 5. Kukat ovat kauniita.

4. Minusta tulee hyvä skeittari

1. Mikä sinusta tulee? 2. Minusta tulee hyvä skeittari. 3. Sinusta tulee tanssija. 4. Hänestä tulee pappi. 5. Mikä Maijasta tulee? 6. Hänestä tulee arkkitehti.

33. Kesätouhuja

2. Pitää olla ja on oltava.

a. pitää olla sortsit, pitää olla lakki päässä, pitää olla kengät jalassa, pitää juoda paljon, pitää leikkiä ulkona

b. Rannalla on oltava lakki päässä. Sateella on oltava sadetakki. Ukkosella on tultava sisälle.

Kertausta

1. Mitä nämä ovat suomeksi?

Yleiskielellä: minä, sinä, hän, me, te, he. Puhekielellä: mä, mää, minä, mie; sä, sää, sinä, sie; se, hän; me, myö, meijän; te, työ, teijän; ne, he, hyö, heijän

2. Omistusmuodot

minulla on, sinulla on, hänellä on (sillä on), meillä on, teillä on, heillä on (niillä on),
Maijalla on, Pekalla on

3. Yhdistä

1. peruskoulussa 2. sievä kaulaketju 3. matikkaa ja englantia 4. 15 vuotta 5. väsynyt
6. keinutuoli 7. myöhässä 8. suomen tunti 9. Kiinassa 10. juhlat

4. Taivuta mallin mukaan!

kysyin, kysyit, kysyi; katsoin, katsoit, katsoi; istuin, istuit, istui; keitin, keitit, keitti;
kirjoitin, kirjoitit, kirjoitti; heitin, heitit, heitti; kannoin, kannoit, kanto; puin, puit, puki;
luin, luit, luki; tiesin, tiesit, tietää; ymmärsin, ymmärsit, ymmärsi

5. Taivuta mallin mukaan

pysäköin, pysäköit, pysäköi; söin, söit, söi; toin, toit, toi; menin, menit, meni; juoksin,
juoksit, juoksi; katselin, katselit, katseli; kuuntelin, kuuntelit, kuunteli; hyppelin,
hyppelit, hyppeli; pelasin, pelasit, pelasi; tapasin, tapasit, tapasi; kiipesin, kiipesit,
kiipesi; häiritsin, häiritsit, häiritsi; kalpenin, kalpenit, kalpeni

6. Muuta kertomusta niin, että se tapahtui eilen

eilen, menin, kuuntelin, yritin, olivat, lähtivät, tulin, löysin, oli, oli, ymmärsin, puhui,
tuli, luulivat, höpötin, tekikö

8. Yksiköstä monikkoon

autoilla, lampuissa, kaduilla, tytöillä on, ihmisillä on, avaimilla, lehdissä on, kirjoissa,
pihoilla, laivoilla, junilla, kuvissa, koirilla on, kengissä, kynillä, huoneissa, tehtaissa,
vuoteissa

9. Yhdestä moneksi

Keinut ovat puistoissa. Tytöt keinuvat. Kesällä pojat leikkivät metsissä. Joskus he
potkivat palloa. Joskus he rakentavat majaa. Majat ovat puissa. Kirjoissa kerrotaan
jännittävästä seikkailuista.

Taputusharjoituksia

1. Taas tavataan!

Koulusanoja

kou-lu, o-pet-ta-ja; op-pi-las, op-pi-laat; kou-lu-lai-nen, kou-lu-lai-set; tyt-tö, ty-töt; poi-ka, po-jat

Lyhyitä verbejä

– al-kaa, muut-taa; eh-ti-ä, kat-so-a, kuu-lu-a op-pi-a, sei-so-a
– ol-la, men-nä, tul-la

Vuodenaikoja

ke-vääl-lä, ke-säl-lä, syk-syl-lä, tal-vel-la

Tavallisia adjektiiveja

i-so, ki-va, uu-si, haus-ka, pyö-re-ä, hyö-dyl-li-nen

Persoonapronominit

mi-nä, si-nä, hän, me, te, he

Tervehdyksiä ja muita sanontoja

Hei! Hei hei! Heip-pa! Hei vaan!

Moi moi! Moik-ka!

Ki-va näh-dä! Sa-mat sa-nat!

Mi-kä si-nun ni-mi on?

2. Opettajan kanssa juttusilla

Koulusanoja

op-pi-las, op-pi-laat, o-pet-ta-ja, luok-ka, luok-ka-huo-ne, pul-pet-ti, tuo-li

Verbejä

– löy-tää, pi-tää, al-kaa, et-si-ä, sa-no-a, ker-to-a, pu-hu-a, ky-sy-ä, syn-ty-ä, miet-ti-ä,

– teh-dä, näh-dä, käy-dä

– ol-la, men-nä, tul-la, hy-myil-lä

Pikkusanoja

si-sään, en-sin, vain, ja, ai-na-kin, mel-kein, jo-ku, toi-nen, tie-tys-ti, myös, yh-tä ai-kaa

Muita sanoja ja ilmauksia

mök-ki, mö-kil-lä, e-läin-tar-ha, e-läin-tar-has-sa, hu-vi-puis-to, hu-vi-puis-tos-sa, Kor-ke-a-saa-ri, Kor-ke-a-saa-res-sa, käy-dä ui-mas-sa, ul-ko-mail-la

ras-kaa-na, ol-la syn-ty-nyt, tam-mi-kuus-sa, hel-mi-kuus-sa, maa-lis-kuus-sa,

lo-ka-kuus-sa, jou-lu-kuus-sa

Huom! EA-nominit voidaan tavuttaa myös esim. kor-kea, pyö-reä.

Muut kappaleet

Jatkakaa taputtamista, sillä se on helpottaa uusien sanojen oppimista. Kannattaa taputtaa myös, jos sanan kirjoittaminen tuottaa vaikeuksia. Oppilasta voi kehottaa taputtamaan myös yksikseen, hiljaisen työn aikana aina, jos jonkin sanan oppiminen tuntuu vaikealta.

Heippa! 3 – Opettajan opas 50–62

Sisältö

1. On aika aloittaa taas koulu ... 51
2. Isä ajaa kolarin ... 51
3. Me otetaan teidät mukaan! ... 52
4. Miksi minä en löydä avainta? ... 52
5. Roope on jo lukenut kirjan ... 52
6. Olivia odottaa bussia ... 53
7. Mihin Söpö on mennyt? ... 53
8. Kortteja ja sähköpostiviestejä ... 54
9. Yleisurheilukisat ... 54
11. Keittiössä ... 54
12. Ruoanlaitossa ... 54
13. Ruokapöydässä ... 54
14. Hölmölän eukkojen uintireissu ... 55
15. Hölmölän ukkojen ruokalepo ... 56
16. Eläinsatuja ... 56
17. Hiiri kissalla räätälinä ... 57
18. Maalaistalossa ... 57
19. Loruja ... 57
20. Suomi ja Ruotsi kuuluivat kauan yhteen ... 58
21. Ruotsin kuningaskunnassa ... 58
22. Metsäsuomalaisia ... 59
23. Götanmaa, Sveanmaa ja Norrlanti ... 59
24. Lähdetäänkö Kuuhun? ... 59
25. Aurinkokunta ... 59
27. Saariset muuttavat pienemmästä isompaan ... 60
28. Kaikkein pienin ja suloisin ... 60
29. Milloin on pääsiäinen? ... 61
30. Kukkien aikaa ... 61
31. Liinu opettelee ajamaan pyörällä ... 61
33. Tehdään himmeli ja lumilyhty ... 61
34. Ruotsin kansallispäivä ... 62

1. On aika aloittaa taas koulu

2. Kerrataan vähän!

a. Lukusanan jälkeen A-sija

neljä autoa, seitsemän päivää, sata kruunua, viisikymmentä äyriä, kolme euroa, kaksikymmentä senttiä

1. Tiellä kulkee viisi autoa ja kaksi (polku)pyörää. 2. Hän syö kaksi palaa leipää. 3. Hän juo kolme lasia maitoa. 4. Kirja maksaa sataviisikymmentä kruunua viisikymmentä äyriä. 5. Karkki maksaa kaksi euroa kolmekymmentä senttiä.

b. Kielten nimet ovat usein A-sijassa

1. Tobias osaa ruotsia, ranskaa ja englantia. 2. Manouk puhuu armeniaa, arabiaa ja ruotsia. 3. Mummu ymmärtää englantia mutta hän ei puhu sitä. 4. Igor puhuu venäjää, suomea ja ruotsia. 5. Sami ja Jonna puhuvat suomea, ruotsia ja englantia. 6. Sami on alkanut lukea/ruvennut lukemaan espanjaa koulussa.

3. Mennään! + MA-muoto

b. 4. Mennään nukkumaan! 5. Mennään hakemaan vaatteet! 6. Mennään käymään mummun luona! 7. Mennään metsään rakentamaan maja!

4. Mistä olet tulossa ja mihin olet menossa?

b. 4. Tytöt ovat menossa tanssikouluun. 5. Äiti on menossa töihin/työhön. 6. Janne on menossa kouluun. 7. Frida on menossa pelaamaan jalkapalloa.

5. On syksy

b. 6. On syyskuu. 7. Sataa ja tuulee. 8. Mutta joskus on aurinkoista./Mutta joskus aurinko paistaa. 9. Silloin on mukava/kiva mennä/lähteä poimimaan puolukoita. 10. On tärkeää, että keräämme voimia talven varalle.

2. Isä ajaa kolarin

2. US-sanat

risteyksessä, vakuutuksesta, maanjäristyksessä, ilmoituksessa

3. 1. Vastaa kysymykseen! 2. Vastauksessa on (yksi) virhe. 3. Kolari sattui risteyksessä. 4. Vakuutuksesta saa korvauksen /(korvausta). 5. Maanjäristyksessä kuoli paljon ihmisiä/väkeä. 6. Ilmoituksessa sanottiin niin.

4. N-objekti

kolarin, lommon, aivotärähdyksen, kuhmun

5. Käännä suomeksi!

1. Minä ostan uuden auton. 2. Minä haluan punaisen takin! 3. Jonna haluaa hopean värisen auton. 4. Sami haluaa nopean ja hyvän (polku)pyörän. 5. Äiti lainaa kirjan. 6. Tindra saa sinisen takin. 7. Ystävät hakevat/noutavat mummun autolla.

3. Me otetaan teidät mukaan!

2. T-objekti

a. Objekti monikossa

1. Puen/panen päälle(ni) alushousut, pitkähousut, sukat ja aluspaidan, puseron/paidan ja villapuseron/villapaidan. 2. Tarvitsen myös ulkovaatteet: villasukat, talvikengät, talvitakin, lapaset/vanttuut ja lakin/pipon/myssyn. 3. Opettaja ottaa mukaansa myös silmälasit, ja Jakke ottaa kuulokkeet. 4. Jakke pakkaa myös uimahousut ja räpylät reppuun.

b. Persoonapronominien T-objekti

1. sinut 2. hänet 3. minut 4. heidät 5. meidät 6. meidät

4. Miksi minä en löydä avainta?

2. Opetellaan taivuttamaan pikkusanoja

b. 1. Ensin Jenni ei löydä sitä. 2. Lopulta hän löytää sen. 3. Silja ei löydä sitä. 4. Hän ei piilota/kätke sitä uudestaan. 5. Hän unohtaa sen. 6. Senni näkee jännittävän kirjan kirjakaupassa. 7. Hän ei voi ostaa sitä, sillä hänellä ei ole rahaa.

3. Muita sanoja A- ja N-sijassa

c. 1. kirjan 2. kirjaa 3. pallon 4. palloa 5. sinistä 6. valkoisen 7. avainta 8. avaimen 9. MP3-soittimen 10. MP3-soitinta

5. Roope on jo lukenut kirjan

3. Hän lukee kirjan – kirjaa

Kirjan, kirjaa; sarjakuvaa, sarjakuvan; piirustusta, piirustuksen, sen; lainauskortin, lainauskorttia, sen, uuden lainauskortin, uutta lainauskorttia.

4. Joitakin sanatyyppejä

a. tanssia, tanssin; tuolia, tuolin; toria, torin; pankkia, pankin; penkkiä, penkin; lenkkiä, lenkin; nappia, napin

b. järveä, järven; kiveä, kiven; lasta, lapsen; lunta, lumen; jokea, joen; lehteä, lehden; kaikkea, kaiken

6. Olivia odottaa bussia

4. Erlaisia A-sijan päätteitä

1. bussia 2. mummoa 3. erästä tyttöä 4. avainta 5. kysymystä 6. tietokonetta 7. kirjettä

5. STA-ilmauksia

3. Sari myöhästyy junasta. 4. Timppa myöhästyy bussista. 5. Minä en myöhästy koulusta!

8. Isä lukee kirjan leijonasta. 9. Äiti laulaa laulun oravasta. 10. Tuomo soittaa kappaleen kissasta ja koirasta.

7. Mihin Söpö on mennyt?

2. Lisää mennyttä aikaa

a. istunut, puhunut, pitänyt, lähtenyt; juonut, syönyt, käynyt; nähnyt, tehnyt

b. 1. olen käynyt 2. on istunut 3. oletko kysynyt 4. olen saanut 5. hän on vienyt 6. oletko juonut 7. olen nähnyt/katsonut

c. ajellut, hypellyt; pannut, mennyt; vilkaissut; purrut, surrut

d. 1. on tullut 2. oletko ajatellut 3. olen pannut 4. olen juossut 5. on mennyt 6. on purrut

e. osannut, pelännyt, siivonnut, kiivennyt; tarvinnut, häirinnyt; vanhennut, hävennyt

f. 1. on pelannut 2. olen osannut 3. oletko kiivennyt 4. olen tarvinnut 5. on tullut 6. oletko siivonnut

8. Kortteja ja sähköpostiviestejä

2. A-sijan uusia käyttötapoja

a. A-sija lauseen lopussa

1. Salaatti on tuoretta. 2. Makaronilaatikko on lämmintä. 3. Karjalanpaisti on hyvää. 4. Elämä on ihanaa! 5. Soittaminen/pelaaminen on kivaa/hauskaa. 6. Onko suomi helppoa vai vaikeaa?

b. A-sija monikossa

1. Kukat ovat valkoisia ja niiden lehdet ovat vihreitä. 2. Nuoret ovat opiskelijoita. 3. Miehet ovat ehkä sotilaita tai poliitikkoja. 4. Rouvat ovat puheliaita ja eloisia, vaikka he ovat vanhoja. 5. Kissanpoikaset ovat ensin surullisia, mutta kun niiden äiti tulee, ne ovat taas iloisia.

9. Yleisurheilukisat

2. A-sija monikossa

a. juoksuja, heittoja **b.** koreja, busseja, värejä, mökkejä **c.** kirjoja, leukoja, karttoja, sikoja **d.** kuvaajia, hyppääjiä, heittäjiä **e.** katselijoita, juoksijoita; tennareita, verkkareita

11. Keittiössä

5. VN-sija monikossa

1. Ihmisillä on kiire juniin. 2. Näihin uusiin autoihin on tullut naarmuja. 3. Syviin vesiin on hukkunut paljon lapsia. 4. Lapsilla on kiire kouluihin. 5. Minä olen ihastunut noihin huonekaluihin. 6. Linnut lentävät suuriin/isoihin puihin. 7. Minä haluan matkustaa moniin eri(laisiin) maihin. 8. Me emme ehdi/ei ehditä kauppoihin.

12. Ruoanlaitossa

2. Aino ja Jani katsovat keittokirjasta

1. Katsoin reseptin kirjasta. 2. Luin tarinan/kertomuksen kirjasta. 3. Kuulin uutisen radiosta. 4. Kuulin sen uutisista. 5. Katsoin/näin elokuvan/filmin televisiosta/tv:stä.

4. Erilaisia VN-sijan päätteitä monikossa.

a. kuviin, syviin, uusiin, vesiin, moniin, erilaisiin, punaisiin **b.** palloihin, kouluihin, huonekaluihin; kaloihin, pihoihin, kivoihin; päihin, suihin

13. Ruokapöydässä

2. Kiitos ruuasta!

Kiitos/Kiitoksia lahjasta/lainasta/seurasta/kirjeestä/kukista/kaikesta/avusta/ruuasta (ruoasta)

3. Ruoka maistuu hyvältä

1. Spagetti maistuu hyvältä. 2. Tämä ruoka maistuu pahalta. 3. Auringonpaiste tuntuu hyvältä iholla. 4. Sade tuntuu kylmältä ja ikävältä. 5. Se kuulostaa tutulta. 6. Asia kuulostaa kummalliselta. 7. Parfyymi tuoksuu hyvältä. 8. Roskat haisevat pahalta.

5. Lusikalla syödään

1. Me syömme lusikalla, haarukalla ja veitsellä. 2. Hanna soittaa kappaleen viululla. 3. Roope soittaa punkkia kitaralla. 4. Mummu kirjoittaa kynällä. 5. Stina ja Anja menevät kouluun bussilla. 6. Sami tulee kouluun pyörällä. 7. Lintu hakkaa talipalloa nokalla(an/nsa).

14. Hölmölään eukkojen uintireissu

2. Kieltomuotoja

a. 1. ei laskenut 2. ei ollut 3. ei ruvennut 4. ei tehnyt 5. ei osannut
b. 1. eivät osanneet 2. eivät asuneet 3. eivät olleet 4. eivät pysähtyneet 5. eivät huomanneet 6. eivät menneet 7. eivät riisuneet

3. Minkävärisiä kukat ovat?

1. keltainen, valkoisia 2. pieniä, keltaisia 3. keltaisia 4. sinisiä 5. sinisiä, kellonmuotoisia

5. Vanhoja ja uusia A-verbejä

a. nostaa: nostan, nostat, nostaa, nostamme, nostatte, nostavat; ruskistaa: ruskistan, ruskistat, ruskistaa, ruskistamme, ruskistatte, ruskistavat; kutsua: kutsun, kutsut, kutsuu, kutsumme, kutsutte, kutsuvat; maksaa: maksan, maksat, maksaa, maksamme, maksatte, maksavat; kuoria: kuorin, kuorit, kuorii, kuorimme, kuoritte, kuorivat; elää: elän, elät, elää, elämme, elätte, elävät; kasvaa: kasvan, kasvat, kasvaa, kasvamme, kasvatte, kasvavat; riisua: riisun, riisut, riisuu, riisumme, riisutte, riisuvat; laskea: lasken, lasket, laskee, laskemme, laskette, laskevat; painaa: painan, painat, painaa, painamme, painatte, painavat

b. opettaa: opetan, opetat, opettaa, opetamme, opetatte, opettavat; toivottaa: toivotan, toivotat, toivottaa, toivotamme, toivotatte, toivottavat; kattaa: katan, katat, kattaa, katamme, katatte, kattavat; riippua: riipun, riiput, riippuu, riipumme, riiputte, riippuvat; istuutua: istuudun, istuudut, istuudumme, istuudutte, istuutuvat; lähteä: lähden, lähdet, lähtee, lähdemme, lähdette, lähtevät; hämmentää: hämmennän, hämmennät, hämmentää, hämmennämme, hämmennätte, hämmentävät; pukea: puen, puet, pukee, puemme, puette, pukevat; nähdä: näen, näet, näkee, näemme, näette, näkevät

15. Hölmölään ukkojen ruokalepo

2. Ruveta tekemään

1. menivät lepäämään 2. rupesivat nukkumaan 3. rupesivat laskemaan 4. olivat kovia tekemään työtä 5. jäi makaamaan

4. Vanhoja ja uusia E-verbejä

a. panna: panen, panet, panee, panemme, panette, panevat; mennä: menen, menet, menee, menemme, menette, menevät; nousta; nousen, nouset, nousee, nousemme, nousette, nousevat; juosta: juoksen, juokset, juoksee, juoksemme, juoksette, juoksevat; vilkaista: vilkaisen, vilkaiset, vilkaisee, vilkaisemme, vilkaiset, vilkaisevat; kävellä: kävelen, kävelet, kävelee, kävelemme, kävelette, kävelevät; olla: olen, olet on, olemme, olette, ovat

b. sirotella: sirottelen, sirottelet, sirottelee, sirottelemme, sirottelette, sirottelevat; paloittaa: paloittelen, paloittelit, paloittaa, paloittelimme, paloittelite, paloittilevat; huuhdella: huuhtelen, huuhtelet, huuhtelee, huuhtelemme, huuhtelette, huuhtelevat, valahdella: valehtelen, valehtelet, valehtelee, valehtelemme, valehtelette, valehtelevat; riidellä: riitelen, riitelet, riitelee, riitelemme, riitelette, riitelevät; kuunnella: kuuntelen, kuuntelet, kuuntelee, kuuntelemme, kuuntelette, kuuntelevat; ommella: ompelen, ompelet, ompelee, ompelemme, ompelette, ompelevat

16. Eläinsatuja

3. Tunnetko sadun?

Tuhkimo, Hannu ja Kerttu, Lumikki ja seitsemän kääpiöt, Prinsessa Ruusunen

4. Vanhoja ja uusia TA-verbejä

a. herätä: herään, heräät, herää, heräämme, heräätte, heräävät; pelata: pelaan, pelaat, pelaa, pelaamme, pelaatte, pelaavat; treenata; treenaan, treenaat, treenaa, treenaamme, treenaatte, treenaavat; haluta: haluan, haluat, haluaa, haluamme, haluatte, haluavat; selvitä: selviän, selviät, selviää, selviämme, selviätte, selviävät
b. luvata: lupaan, lupaat, lupaa, lupaamme, lupaatte, lupaavat; kiivetä: kiipeän, kiipeät, kiipeää, kiipeämme, kiipeätte, kiipeävät; tykätä: tykkään, tykkäät, tykkää, tykkäämme, tykkäätte, tykkäävät; leikata: leikkaan, leikkaat, leikkaa, leikkaamme, leikkaatte, leikkaavat; maata: makaan, makaat, makaa, makaamme, makaatte, makaavat; pelätä: pelkään, pelkää, pelkää, pelkäämme, pelkäätte, pelkäävät; pudota: putoan, putoat, putoaa, putoamme, putoatte, putoavat; kadota; katoan, katoat, katoaa, katoamme, katoatte, katoavat; tarjeta: tarkenen, tarkenet, tarkenee, tarkenemme, tarkenette, tarkenevat; kalveta: kalpenen, kalpenet, kalpenee, kalpenemme, kalpenette, kalpenevat

17. Hiiri kissalla räätälinä

2. Ammatteja

Apteekkari myy lääkkeitä. Auton asentaja korjaa autoja. Bussinkuljettaja ajaa bussia. Insinööri valvoo rakennustyömaata. Konttoristi kirjoittaa tietokoneella ja vastaa puhelimeen. Lääkäri määrää lääkkeitä. Nokiolari puhdistaa savupiipun. Ohjelmoija ohjelmoi tietokoneita. Opettaja opettaa suomea. Optikko tarkastaa näön. Pankinjohtaja lainaa rahaa. Pappi saarnaa kirkossa. Puuseppä höylää ja hakkaa vasaralla. Räätäli ompelee vaatteita. Siivooja pesee lattian ja pyyhkii pölyt. Sairaanhoidtaja hoitaa potilaita. Suutari korjaa kenkiä. Taksinkuljettaja ajaa taksia. Talonmies lakaisee pihan ja luo lunta. Tehdastyöläinen on töissä tehtaassa.

4. KIN ja KAAN

– Tästä tuleekin housut. – Ei tästä tulekaan housuja. – Tästä tuleekin lakki. – Ei tästä tulekaan lakkia. – Tästä tuleekin kukkaro. – Ei siitä tullutkaan kukkaroa.

6. Vanhoja ja uusia TSE-verbejä

harkita: harkitsen, harkitset, harkitsee, harkitsemme, harkitsette, harkitsevat; punnita: punnitsen, punnitset, punnitsee, punnitsemme, punnitsette, punnitsevat

18. Maalaistalossa

2. Miten eläimet ääntelevät?

a. Hevonen hirnuu. Kana kotkottaa. Kissa naukuu. Koira haukkuu. Kukko kiekuu. Lammas määkii. Lehmä ammuu. Sika röhkii.

b. Hevonen sanoo: ihahaa! Kana sanoo: kotkot! Kissa sanoo: mjau! Koira sanoo: hauhau! Kukko sanoo: kukkuluuruu! Lammas sanoo: bää! Lehmä sanoo: ammuu! Sika sanoo: röh röh!

3.1. hevonen – varsa 2. kana – kananpoika, tipu 3. kissa – kissanpentu, kissanpoika 4. koira – koiranpentu 5. kukko – kukonpoika, tipu 6. lammas – karitsa 7. lehmä – vasikka 8. sika – porsas, possu

4.1. oli 2. röhkivät, saivat 3. asuivat 4. imivät 5. ammuivat, oli 6. juoksivat 7. sanoivat 8. hirnui 9. liikkuivat 10. kotkottivat 11. piristyivät, kiekui, herätti

19. Loruja

2. Muita

a. Muita kelloja

Esimerkiksi aisakello, harakankello, herätyskello, hevosenkello, kaappikello, kaulakello, keittiön kello, kissankello, kvartsikello, lehmänkello, luokan kello, rannekello, taskukello, tornikello, vaskikello, vellikello...

b. Muita kouluja ja kirjoja

Esimerkiksi lukiokoulu, pyhäkoulu, tanssikoulu, jalkapallokoulu, jääkiekkokoulu...
Esimerkiksi läskykirja, runokirja, virsikirja, kiiltokuvakirja, satukirja...

4. Muistatko kuukaudet?

1. tammikuu 2. helmikuu 3. maaliskuu 4. huhtikuu 5. toukokuu 6. kesäkuu 7. heinäkuu 8. elokuu 9. syyskuu 10. lokakuu 11. marraskuu 12. joulukuu

6. NA-muotoja

1. huomenna 2. ulkona 3. sunnuntaina 4. lauantaina 5. tänä päivänä 6. kotona 7. ruokana 8. torstaina 9. juomana

20. Suomi ja Ruotsi kuuluivat kauan yhteen

2. 1. ovat eronneet 2. ovat kuuluneet 3. on käynyt 4. on ollut 5. on asunut 6. ovat olleet 7. ovat tehneet 8. ovat kamppailleet 9. olet kannattanut

3. Vielä joitakin i-sanoja

a. pieni, pientä, pienen; suuri, suurta, suuren; sieni, sientä, sienen; uni, unta, unen; vuori, vuorta, vuoren; moni, monta, monen; meri, merta, meren; veri, verta, veren

b. 1. monta kieltä 2. suurta vuorta 3. verta 4. meressä 5. pienessä

c. käsi, kättä, käden; kuukausi, kuukautta, kuukauden; uusi, uutta, uuden; vuorokausi, vuorokautta, vuorokauden; vuosi, vuotta, vuoden; susi, sutta, suden; kuusi, kuutta, kuuden; täysi, täyttää, täyden

d. 1. vettä 2. uutta vuotta 3. kuukautta 4. vuorokaudessa 5. kädessä

21. Ruotsin kuningaskunnassa

2. Uusia sanatyyppejä

a. antelias, anteliasta, anteliaan; patsas, patsasta, patsaan; keihäs, keihästä, keihään; kallis, kallista, kalliin; valmis, valmista, valmiin; kauris, kaurista, kauriin

b. 1. evästä 2. kallista 3. taivaalla 4. kauriilla, kauniit 5. valmista

c. vilkas, vilkasta, vilkkaan; kirkas, kirkasta, kirkkaan; kuningas, kuningasta, kuninkaan; ahdas, ahdasta, ahtaan; raitis, raitista, raittiin; altis, altista, alttiin

d. 1. lammasta 2. vilkasta 3. kirkkaalta 4. kuninkaalle 5. raittiissa

e. kuningatar, kuningatarta, kuningattaren; kaunotar, kaunotarta, kaunottaren; ystävätär, ystävätärtä, ystävättären

f. 1. tytärtä 2. kuningattarella 3. kaunotar 4. ystävättären

22. Metsäsuomalaisia

2. Heitä sanottiin metsäsuomalaisiksi

- b. 1. iloiseksi 2. surulliseksi 3. sairaaksi 4. potilaaksi 5. kylmäksi 6. vihreäksi
 c. 1. suomeksi 2. ruotsiksi 3. ranskaksi, saksaksi, espanjaksi 4. venäjäksi 5. norjaksi, tanskaksi

23. Götanmaa, Sveanmaa ja Norrlanti

3. Ruotsin ja Suomen paikkakuntia

1. Tukholma 2. Helsinki 3. Tukholma, Göteborg, Malmö 4. Helsinki, Turku, Tampere, Espoo, Vantaa 5. Dalälven 6. Kemijoki 7. Vänern, Vättern ja Mälaren 8. Saimaa 9. Vähän yli yhdeksän miljoonaa 10. Vähän yli viisi miljoonaa

24. Lähdetäänkö Kuuhun?

3. VN-sija

- a. kalenteriin, kiertämiseen, maahan, kuuhun (2 kertaa), puuhun, luuhun, suuhun, junaan, muihin juniin, rakettiin, raketteihin.
 b. kalenteri, kiertäminen, maa, kuu, puu, luu, suu, juna, muu, raketti
 c. kuva, kuvaan, kuviin; kylä, kylään, kyliin; hyvä, hyvään, hyviin
 d. puu, puuhun, puihin; suu, suuhun, suihin; muu, muuhun, muihin; jää, jäähän, jäihin; syy, syyhyn syihin
 e. paketti, pakettiin, paketteihin; makaroni, makaroniin, makaroneihin; sipuli, sipuliin, sipuleihin; kani, kaniin, kaneihin

25. Aurinkokunta

3. Joitakin sanatyyppejä

- a. rajaton, rajatonta, rajattoman; loputon, loputonta, loputtoman; työtön, työtöntä, työttömän; lukematon, lukematonta, lukemattoman
 b. 1. huoletonta 2. rajaton, loputon 3. työttömänä 4. uskomattoman 5. lukemattomia
 c. vastaus, vastausta, vastauksen; kerros, kerrosta, kerroksen; päätös, päätöstä, päätöksen; Merkurius, Merkuriusta, Merkuriuksen; Venus, Venusta, Venuksen
 d. 1. kysymystä 2. vastausta 3. kerroksessa 4. päätöksen 5. Tomakselle 6. Venukseen
 e. syvyys, syvyyttä, syvyyden; kirjallisuus, kirjallisuutta, kirjallisuuden; avaruus, avaruutta, avaruuden; korkeus, korkeutta, korkeuden
 f. 1. pituuden 2. syvyydessä 3. kirjallisuudesta 4. avaruudesta 5. rakkaudesta 6. korkeudella

5. Valtavan iso, uskomattoman iso

1. valtavan pieni 2. kamalan kylmä 3. uskomattoman nopeasti 4. kamalan lämmin(tä)
5. valtavan hitaasti

27. Saariset muuttavat pienemmästä isompaan

2. Vanha – vanhempi

- a.** huono, huonompi; hassu, hassumpi; kiltti, kiltimpi; suuri, suurempi; nuori, nuorempi; rankka, rankempi; syvä, syvempi; sievä, sievempi; kylmä, kylmempi; tilava, tilavampi; ikävä, ikävämpi; ovela, ovelampi; kamala, kamalampi; terävä, terävämpi; kevyt, kevyempi; surullinen, surullisempi
b. 1. pienempi, mukavampi/kivempi 2. kevyempi, lyhyempi 3. iloisempi 4. kylmempi/kylmempää, parempi 5. nuorempi, uudempi

28. Kaikkein pienin ja suloisin

2. Mikä on kaikkein suloisin ja ihanin?

- a.** huono, huonoin; hassu, hassuin; kiltti, kiltein; suuri, suurin; nuori, nuorin; vanha, vanhin; rankka, rankin; sievä, sievin; kylmä, kylmin; tilava, tilavin; ikävä, ikävin; ovela, ovelin; kamala, kamalin; terävä, terävin; kevyt, kevyin; iloinen, iloisin; surullinen, surullisin

3. Minkälaiset viikset ja tassut Boriksella oli?

1. pisimmät, pienimmät 2. pehmein, punaisin 3. pisimmät 4. ihanin, suloisin 5. isoimman, vanhimman 6. parhaimmat, isoimmat 7. paremmalta, parhaimmalta, sievimmästä

4. Kuka on nuorin, kevyin ja lyhyin?

- a.** Liinu on nuorin, kevyin ja lyhyin. Mummo on vanhin ja painavin, mutta Sami on pisin.
b. Jonna ja Sami ovat vanhempia kuin Liinu mutta nuorempia kuin mummo. He ovat kevyempiä kuin mummo mutta painavampia kuin Liinu.

29. Milloin on pääsiäinen?

2. Juhlapäiviä ja muita tärkeitä päiviä

allhelgonadag = pyhäinpäivä, fettisdag = laskiaistiistai, självständighetsdag = itsenäisyyspäivä, födelsedag = syntymäpäivä, första maj = vappu, Kristi himmelfärdsdag = helatorstai, midsommar = juhannus, namnsdag = nimipäivä, nyår = uusivuosi, pingst = helluntai, påsk = pääsiäinen, skolavslutning = koulun päättäjäiset, nationaldag = kansallispäivä

30. Kukkien aikaa

2. Luettele vuodenajat!

syksy = höst, talvi = vinter, kevät = vår, kesä = sommar

4. N-sija monikossa

1. pankki, pankkien; lapsi, lapsien; ohjelma, ohjelmien; pelaaja, pelaajien; ystävä, ystävien; koulu, koulujen; kirja, kirjojen; puisto, puistojen
2. rikas, rikkaiden, rikkaitten; maa, maiden, maitten; korkea, korkeiden, korkeitten; kaveri, kavereiden, kavereitten; mustikka, mustikoiden, mustikoitten
3. eläin, eläimien, eläinten; kieli, kielen, kielten; ihminen, ihmisten, ihmisten

31. Liinu opettelee ajamaan pyörällä

3. Opetteleminen on harjoittelemista

pelata, pelaaminen; tanssia, tanssiminen; imuroida keittiö, keittiön imuroiminen; tiskata astiat, astioiden tiskaaminen; lukea läksyt, läksyjen lukeminen; ajaa pyörällä, pyörällä ajaminen; ajaa autolla, autolla ajaminen

4. Mistä sinä pidät?

Esimerkiksi: lukemisesta, television katselemisesta, piirtämisestä, palapelin kokoamisesta, lentopallon pelaamisesta, uimisesta

33. Tehdään himmeli ja lumilyhty!

2. Geometrisia kuvioita

- a. 1. Suorassa on yksi sivu. 2. Kolmiossa on kolme sivua. Ne eivät ole aina yhtä pitkiä. 3. Neliössä on neljä sivua. Ne ovat aina yhtä pitkiä. 4. Nelikulmiossa on neljä sivua. Ne eivät ole aina yhtä pitkiä. 5. Suorakulmiossa on neljä sivua. Lyhyemmät

sivut ovat yhtä pitkiä ja pitemmät sivut ovat yhtä pitkiä. 6. Kuutiossa on kuusi sivua. Ne ovat aina yhtä pitkiä. 7. Ne ovat kaksiulotteisia tai kolmiulotteisia.

34. Ruotsin kansallispäivä

2. isi-muodot

b. minä kysyisin, sinä kysyisit, hän kysyisi; minä tietäisin, sinä tietäisit, hän tietäisi; minä siivoaisin, sinä siivoaisit, hän siivoaisi; minä kiipeäisin, sinä kiipeäisit, hän kiipeäisi

d. minä lukisin, sinä lukisit, hän lukisi; minä uisin, sinä uisit, hän uisi

e. minä saisin, sinä saisit, hän saisi; minä pelaisin, sinä pelaisit, hän pelaisi

f. minä söisin, sinä söisit, hän söisi

g. 1. laulaisimme, osaisimme 2. ostaisin, olisi 3. kiipeäisin, uskaltaisin 4. siivoaisitko
5. kävisin, voisin 6. imuroisitko 7. söisin, ehtisin